

A nič ne žali te vsa trpkóst,
 Katere doslé ti bilo užiti,
 Povzdígaj te up in duhá krepóst,
 Če stiska imá še hujša príti.

Sočutno otrèm jaz tvoje solzé,
 Pri meni zavetja išči v bedi,
 Ko dušo bridke rane ščemé,
 Tešila dobivaj v mojej besedi.

Naj tudi nisem presrečen sam,
 In redko moj dom je kraj veselja,
 Zvestó delím s tebój kar imam,
 Ukaz mi je sleherna tvoja želja.

Zatorej vjasni temni obraz,
 Nemírni duh se tebi vpokoji,
 Pogledi, prišel pomladánji čas
 V svetlósti, milôbi k nam je svoji.

Poslal je ptic in cvetnih darov
 Na zémľjo, blaženstva željno posíplje,
 Človeštvu praznik je príhod njegov,
 Pomlájeno vsako srcé utríplje.

Odprí še ti srcé na stežáj,
 Svetlôba, mir se vá-nje naséli,
 Naprej obračaj pôgled, nazaj
 V minólost gledati si ne žéli!

Jos. Cimperman.

Blagodejna zvezdica.

(Novela.)

I.

Tedaj gospodična Ada, Vi nočete odstopiti od svojega sklepa in nas hočete po vsej sili zapustiti?

Te besede je govorila debelušna štirideset ali petdeset let stara ženska, vsakdanjega obraza, priprostega vedenja. Kroj njene obleke in frisura na njenej glavi je bilo edino, kar je kazalo, da spada k boljšim stanovom.

Oseba, ktero je ogovorila, bila je vitka postava sedemnajstletne devojke. Bila je v črnej žalujočej obleki, bledega lica, na katerem so bili močno izraženi utisi otožnosti ali nezadovoljnosti, menda pa oboje. Ta izraz lica, ki je takó malo pristojal njenim letom, priprosta, že močno ponošena črna obleka in pa njena zanemarjena zvonanost sploh, to vse je bilo krivo, da se je Ada na prvi pogled zdela nelepa in neprijetna.

Ko bi jo bil pa kdo na tanje opazoval, našel bi bil, da so njene modre, a vedno mrkle oči imele nenavadno milobo, dà fine poteze njenega obraza bi oživele, ko bi jih rudečica le nekoliko oblila, in slednjič bi njene ustnice, ko bi se hotele nasmejati, dajale vsemu obrazku nekov čar, kajti odkrile bi vrsto belih zobkov in jej delale na licih ljubeznjivi jamici.

Ljuba gospa Barbara, odgovorila je Ada na njeno vprašanje z nežnim jej lastnim glasom, ko bi vedeli, kakó bridko je sedeti dan za dnevom za tujo mizo, prebivati pod tujo streho s čuvstvom, da je vse, kar potrebujem za življenje, le dar Vašega dobrega srca, in da Vam tega darú ne morem povrniti in tudi nikdar ne bodem mogla, ne bi mi toliko ugovarjali, kajti jaz si hočem iskati službe.

Oj ti ljubi Bog, rekla je nekoliko razžaljena gospa Barbara, ali sem Vam jaz ali pa Feliks kdaj očitala, da živite pri nas zastonj? Koliko pa Vi tudi potrebujete za svoje potrebe? Kakó malo na pr. Vi jeste! Ali Vas jaz ne ljubim, kakor bi mi bila lastna hči? Ali Vam ni moj Feliks iz celega srca udan? — dostavila je bolj s tihim glasom.

Rudečica nevolje je pri tem imenu oblila Adino blede lice. A samo za trenotek, in postalo je še bledejše, nego je bilo prej.

Gospa Barbara se je vedla, kakor da bi ne bila zapazila Adine zadrege. Začela je torej polglasno šteti šive na nogovici, katero je pletla. Potem ko se je dvakrat nalašč uštela, da med tem Adi časa pusti se pomiriti, zvila je pletenico in jo položila v jerbašček za ročna dela, ki je ležal pod mizico. Zdaj se Adi približa, prime jo za obe roki in z glasom dobrotnice poreče: Zadnja želja gospoda stotnika, Vašega očeta, je bila, da moram njegovej Adi puščati svobodno gibanje v življenji. Le iz tega uzroka se nočem dalje zoperstavljati. Povejte torej, kakó se neki mislite v bodoče preskrbljevati? V čem bodi Vaša služba?

Ko je Ada videla, da je gospe Barbare resna volja jej pomagati, da doseže svoj namen, zadobi srčnost in takoj odgovori: Upam, da onih sedem let, ktera sem preživela v zavodu, ni bilo brez sadú.

Oči so se gospej Barbari na enkrat zasvetile, usta so se jej še bolj razširila začuvši Adino opazko, in ona reče veselo iznenadjena: Kaj res, Ada, Vi ste tedaj takó učeni, da bi bili zmožni postati učiteljica v kakej imenitnej rodbini?

V tem trenotku je gospa Barbara pozabila, da je na skrivnem gojila vse druge namene za Adino bodočnost. A njeno nenavadno dobro srce je vselej zaduševalo želje in naklepe, ktere si je stavilo, kedar je koli sprevidelo, da one ne osrečujejo bližnjega. Da pa Ada ni srečna v njenej hiši, sprevidela je gospa Barbara že davno. A vedela in našla ni drugega pripomočka, da bi jo razvedrila, nego da jo še bolj po svoje ljubi in da sili svojega sina Feliksa enako storiti. Toda Adino čelo se je še bolj zmračilo pri toliko pretiranej ljubeznjivosti. Uboga gospa Barbara si je

noč in dan trla glavo, kaj bi bil uzrok Adine nezadovoljnosti! Ko jej je Ada po njenem večkratnem vprašanji, ali menda čuti v njenej hiši kakšen pomanjkljaj, slednjič v zadregi odkrila, da jo je sram živeti od tuje miloščine in da si želi sama svoj kruh služiti, zadela jo je ta vest jako neprijetno. Da bi Ada, stotnikova hči, služila, zdelo se jej je nezaslišano. V svojej napetj dobrodušnosti predstavljala si je takoj Ado kot eno svojih robotih dekel: boso, z navihanimi rokavi, umazano, in težave so jo skoro obhajale pri teh umotvorih svoje domišljije. Zato jej je zdaj, ko je Ada omenila svoj sedemletni uk v zavodu, šinilo na enkrat v glavo, da bi bilo Adi mogoče služiti brez poniževanja pod stan, v katerem se je narodila.

Za odgojiteljico, odgovorila je Ada nekoliko v zadregi, upam biti sposobna. Da bi pa tudi moje znanje zadostovalo za odgojevanje otrok imenitne rodbine, jako dvomim.

Ali Ada, človek, ki se je baval sedem let z ukom, ta mora že nekoliko znati. Jaz sem hodila v šolo samó osem mesecev in nekaj dnij, a dozdej še nisem nikdar prišla v zadrego zavoljo pomanjkanja znanja.

Bojim se, da v godbi nisem dovolj spretna. Tudi angleški jezik mi bo delal nekoliko ovire, dostavila je Ada bolj tiho.

Dobro, pa idite za odgojiteljico malih otrok. Pri teh ni treba takó visokega znanja. A to Vam povém, da samó dovoljujem, da v hišo plemenitašev moja Ada v službo vstopi.

Ali, rekla je Ada bojzljivo in skoro se ni upala nadaljevati, bojè se razkačiti svojo varuhinjo z vednimi ugovori, jaz se nisem nikdar bavila z otroki. Kakó se bom tedaj znala z njimi vesti?

Gospodična Ada, zagrmel je zdaj zapovedujoč glas gospe Barbare. Vi ostanete za naprej pri meni, že da Vam niso moji nasveti po volji. Odrastlih si ne upate odgojevati, z otroki pa bi se ne znali vesti, kakor pravite! Ali mislite morda, da bodem dovolila, da postanete hišinja? Pogledajte na svoje nežne ročice! Kaj menite, bi one li znale in zamogle opravljati težkih in brezštevilnih dél hišinja? — njene besede pa je spremljal pomilovalen pogled na Adine majhne roké.

Adi, prestrašenej nekoliko vsled nenadejane razkačenosti gospe Barbare, nekoliko pa razžaljenej po robotem načinu njenega govorjenja, stopile so solze v oči. V srci pa je takrat sklenola, da noče na nobeden način dalje ostati pod obrambo in uplivom sicer dobre, a surove gospe.

Ni torej dala prostosti solzam. Premogši solzé vzdigne glavo in z neustrašenim glasom poreče: Gospa Barbara, predno se določim vstopiti v nov stan, hočem ga preudariti in pregledati na vse strani, da se prepričam, ali bi znala tudi vse dotične naloge izvrševati, ali ne. Tega mi ne smete zameriti. Kaj bi si na pr. Vi mislili o meni, ko bi po kratkem prebivanji v novej službi dobila nepričakovano slovó?

Kaj bi mislila? odvrne gospa Barbara s čutom, kakor da že vidi Ado iz službe prognano. Vesela bi bila. Saj bi potem bili prisiljeni iskati pri meni zopet zavetja, ker bi, se vé da, z odprtimi rokami in ginenim srcem sprejela svojo golobico. Oh, Ada, dostavila je po kratkem premolku z mehkim glasom; kaj se boste neki klatili po svetu? Ostanite pri nas, ki Vas vsi ljubimo! Kakó bi rada videla, da postanete — moja hči!

Prestrašena je Ada uprla svoje oči v gospo Barbaro. Že se je mislila blizu svojega cilja, službe, a zadnje besede gospe Barbare so jej kazale, da še nikdar ni bila takó daleč od nje.

Postati Barbina „hči“? Da! ravno ta strah jo sili iz njene hiše. Ne, ni mogoče, rekla je potem skoro obupno. Ako mi Vi nočete pomagati, da si najdem dostojno službo, prevzamem prvo, ki se mi ponudi. To rekši vstane, da bi sobo zapustila.

Zdaj je prišla na gospo Barbaro vrsta, da se ustraši. In prestrašila se je res Adinega odločnega vedenja. Približa se jej torej, da jej brani oditi, in z glasom, ki je kazal, da obžaluje svoje besede, dejala je: Ljuba Ada, za Vas vse rada storim, da le zopet prijaznejše gledate. Tako hude Vas še nisem videla. Vi tedaj želite postati učiteljica v kakej premožnej, a ne aristokratskeji hiši. Jelite? Za tako rodbino bi potem Vaše znanje gotovo zadostilo. Jelite? Le odkritosrčno mi povejte svoje mnenje. In takó govoréč božala je kakor mati detetu Adino lice.

Moja želja je postati družbenica pri kakšnej bolj starikaveji, ali na samem živečej gospej, ali kaj enakega, pristavi Ada kratko.

Kakor je Vaša želja, Ada. Takoj se grem spreoblačiti, da pojdem k našemu gospodu učitelju. Tam zloživa notico v smislu Vaše želje, ktero pošljem potem kot inserat vsem časopisom glavnega mesta.

Četrť ure pozneje koračila je gospa Barbara proti stanovanju šolskega učitelja, nališpana, s klobukom po strani, govoreča sama s seboj, maháje z rokami, kakor da bi bila vinjena. Ljudje, ki so jo srečavali, govorili so med seboj: Na, gospa Barbara, ali je dobila ternó v loteriji, ali pa je srečno našla nevesto za svojega Feliksa, ker je danes takó živahna in brzih nog!

Osem dnij pozneje se je čitala po raznih časopisih sledeča notica:

Mlada gospodična, sirota, iz dobre rodbine, z izvrstno odgojo, zglednega obnašanja išče službo družbenice pri kakšnej na samem živečej dami ali starikaveji gospej. Ne bi se gledalo toliko na visoki honorar; želi se pa, da bi občevanje v hiši bilo dostojno, da se gospodična, vzgojena v duhu krščanstva, ne bi popačila. Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati pod naslovom: „Sirota“, poste restante v trgu N. na Goriškem.

Ta inserat sta zložila gospa Barbara in učiteljeva modrost.

II.

Adino mlado življenje ni pomnilo nobene srečno-vesele dobe. Celó nad spomini njenih otročjih let se je razprostiral neki mračen utis osamelosti. Ob enem ko je Ada zagledala luč svetá, ugasnolo je njenej materi življenje. Njena mati, Angličanka po rodu, bila je še le leto dnij omožena z njenim očetom, ki je pa bil takrat še le lieutenant. Živela je z njim v skromnem, a srečnem zakonu. Po njenej izgubi neutolažljiv je mladi vdovec in oče dal krstiti svojo hčerkico z imenom izgubljene drage ženice. A novorojenka Ada ni zamogla izpolnjevati v očetovem srci one praznote, kjer je prej dvajsetletna Ada kraljevala. Ubogi oče se je spočetkoma v nekem oziru celó čutil vselej bolj nesrečnega, ko je gledal hčerkico. Ona ga je še bolj živo spominjala njegove nenadomestljive izgube. Ker pa mladi častnik in njegov strežaj nista razumela baviti se z malim detetom, a njegovi dohodki niso bili toliki, da bi si še zamogel varuhinjo vzeti, izročil je s težkim srcem hčerkico nekej sorodnici v oskrbljevanje. On sam pa je moral, kakor je njegov stan zahteval, po svetu. Prešla so mu takó včasih leta, da ni videl svoje Ade.

Ko je Ada vzrastla iz otročjih let, sprevidel je oče, da je treba skrbeti za njeno izobraževanje. Po prošnjah in priporočbah je izročil Ado imenitnemu dekliškemu zavodu, kjer je za njo plačeval le četrto del tega, kar so druge gojenke plačevale. Takó je upal, da dobi Ada skrbno odgojo, s katero se bode kot edino podpora po njegovej smrti mogla na dostojen način preskrbljevati.

Med tem je oče živel samó za svoj poklic. Slovél je kot hraber in izvrsten vojak. V schleswig-holsteinskeji vojski, kamor je na čelu svojega oddelka stopal proti Dancem, dosegel je lavorov venec slave, pa tudi izgubil levo nogo. Bil je potem povzdignjen v stotnika, a ni bil več sposoben za službo. Déli so ga v pokoj. Odslej se mu je tesno godilo. Pri vsem skromnem življenji, katero je zdaj imel, ni mogel več od mirovnine prihranjevati določene svote za Adino odgojo. Da si pomore iz zadrege, določil se je odslej živeti na deželi, kjer je upal z manjšimi stroški izhajati. Izbral si je najbližnji trg poleg mesta, kjer je Ada dobivala odgojo in se tam za vselej naselil. Da bi pa še cenejše živel, najel je sobo s pohištvom že opravljeno in sicer pri gospej Barbari, ktere hiša je bila edina v trgu, ki je da-si ne gostilna imela nekoliko sob na razpolaganje. Tu je ob enem dobival hrano in postrežbo in to vse jako dobro primeroma za majhno plačilo. Takó je živel stotnik zadovoljen z gospó Barbaro in s svojo osodo, ob enem srečen, kakor ni bil že davno, ker je zdaj pogošče videval svojo hčer.

Gospa Barbara je že bila več let vdova premožnega, a na pol še kmečkega posestnika. Kakove rodbine je ona bila, nihče ni vedel. Ko se je nje ranji mož ženil, bil je iz doma štirinajst dnij, in potem s seboj

pripeljal gospo Barbaro, ktero je predstavil kot svojo ženo. Nekoliko časa so bili ljudje jako radovedni, od kod je njegova nevesta, ali ima kaj dote itd. A ker od njiju ni bilo nič zvedeti, zadovolili so se na zadnje z raznimi sodbami, ki so si jih sami o njej delali.

Gospa Barbara je bila jako čudovatega značaja. Radodarnost, postrežljivost, usmiljenje bile so njene glavne lastnosti. A imela je tudi svoje slabosti. Bila je namreč silno radovedna; utikala se je rada v tuje zadeve in ako jej je kdo njenih znancev odrekal zaupnost, maščevala se mu je s hudim obrekovanjem. Kdor pa si je ujo izbral za prijateljico in zaupnico, temu je bila sama dobrota. Svet bi bila spreobrnola, da bi kakšno uslugo storila. In res, le malokdaj jej je spodletelo, da ni dosegla svojega cilja. Zato je gospa Barbara uživala pri svojih tržanih čast poladvokata in polspovednika.

Gospa Barbara je bila jako zgovorna. Govorila je vselej mnogo in hitro in pri tem kretala z životom in mahala z rokami. Na sprehodih je nosila navadno skoro celo leto pihalko; med potem je govorila sama s seboj in pri tem se večkrat ustavljala sredi ceste. Tuj izobraženec, ki jo je slučajno srečal, izogibal se je je, menéč da je prismojena. Tržanom pa so ravno te njene navade vzbujale spoštovanje do nje, ker so jo smatrali za učeno in pametno.

Adinemu očetu se je gospa Barbara prizadevala bolj ko mogoče prikupiti. Bila sta obadva vdovca, obadva v enakih letih in rada bi bila prezrla njegovo leseno nogo, da postane stotnikova gospa.

Stotnik ni našel ugodnosti v njenem društvu; a ker mu je mnogo dobrot storila, bil jej je hvaležen in prijazen, prizadevajoč si prezirati njene prenapetosti. Nekaj nad štiri leta je bil stotnik njeni gostač, a na enkrat je postal žrtva neke epidemične bolezni. Umrl je še le petinštirideset let star, priporočivši svojo Ado gospej Barbari v varstvo.

Ko je Ada postala sirota, bila je v šestnajstem letu. Njeno izobraževanje ni bilo še dovršeno. A ker zdaj ni imela nikogar, ki bi za njo plačeval, morala je iz zavoda stopiti.

V hiši gospe Barbare našla je srčen sprejem. Gospa Barbara, pretirana v vsakem svojem početju, bila je pretirana tudi v ljubezni do Ade. Ada, ki je po sedemletnem bivanju v zavodu še le zdaj zopet prišla med svet, opazovala je z začudjenjem in z neko plašljivostjo živahno obnašanje svoje varuhinje. Vajena občevati samó z izobraženimi učiteljicami in nežnimi součenkami, čutila se je tujo in osamljeno tudi sredi obljudjene hiše, v ktero je bila prišla. Prepričala se je namreč vedno bolj, da se njena odgoja in nazoni nikakor ne strinjajo z društvom, s katerim občuje. Čutila se je zató jako nesrečno, a privadila bi se bila s časoma svoje osode, ko bi jej ne bila neka slutnja napravila neprenesljiv njeni že dovolj neugodni položaj v hiši gospe Barbare.

Gospa Barbara je imela sina, ki je bil pet let starejši od Ade. Telesno in duševno pravi sin svoje matere je bil Feliks v svojem življenji obhodil nič manj kot čvetero gimnazij in dve realki. A ker se je mati prepričala, da so se vsi profesorji zarotili zoper njenega sina, ker so mu dajali same dvojke in trojke in bili celo tako drzni, da so ga dvakrat izbacnoli iz šole, vzela ga je naposled na dom. Bil je dvaindvajset let star, zapravljen je bil materi za svoje izobraževanje nekoliko tisočakov in ni znal še v svojem materinem jeziku pravilno pisati! Majhne osebe, dobro rejen, pasel je zdaj lenobo doma, obzoroval delavce na polji, dekletke dražil ter bil „sladki križ“ gospej Barbari, kakor ga je sama imenovala.

Gospa Barbara se je vedno bolj prepričevala, da iz njenega Feliksa nikdar ne bode kaj prida, da se ne bo nikdar resno prejel dela. Zato je menila, da mu je treba poiskati pridno družico, ki bode znala po njenej smrti njega in gospodarstvo voditi. Ada se jej je zdela kakor navlašč stvarjena, da bi prevzela to nalogo. Bila je tiha, ubogljiva, postrežna. Se vé da se jej je Ada zdela nekoliko previsoko izobražena za njega. A sčasoma, takó si je mislila, bode že pozabila, kar se je naučila, in po njenem zgledu izučena postala nje vredna naslednica.

Odkrila je Feliksu svoje naklepe, a on ni bil spočetkoma z njimi nič zadovoljen. Ada mu je bila prefinja in prebojazljiva. Že takoj s kraja ga je razžalilo, da se ona izogiblje njegovega društva. Vendar pa vaje vselej mater ubogati, začel se je prijaznejše Adi približevati. Kmalu je mati Barbara z veseljem zapazila, da se Feliksovo srce resno vnema za Ado.

Ko je Ada začela slutiti, kam meri prijaznost gospe Barbare in Feliksova udanost, prestrašila se je svojega nevarnega položaja. Feliksu je takoj dala čutiti, da je razžaljena po njegovem postopanju. Da bi je pa še hvaležnost ne vezala na nikogar, sprevidela je, da si bode treba poiskati primerne službe, da zamore potem hišo svoje varuhinje zapustiti. Dolgo se ni upala odkriti gospej Barbari svoje želje. Na zadnje pa je to vendar storila, spoznavši ta pot kot edini, da si pridobi svobodo.

Gospa Barbara ni s početka hotela nič vedeti o Adinem sklepu. Nerada je videla, da bi njeno upanje, združiti enkrat Ado in Feliksa, splavalo po vodi. Na zadnje pa, kakor smo videli, jej ni bilo več mogoče dalje se zoperstavljati, in ponudila je Adi pomoč, da se njej želja čim preje izpolni.

III.

Sredi sobe leži odprt kovčeg, pred njim pa kleči Ada in va-nj popravlja svoje perilo in druge malenkosti. Skrbno še zavija v papir nekoliko jej ljubih spominkov od svojih prijateljic iz zavoda. Zdaj vzame v roko majhen album, površno pregleduje drage jej slike, ktere je va-nj shranjevala, na zadnje pa poljubuje ne brez bridkosti sliko mlade ženske,

svoje matere, in sliko zarujavelega, a prijaznega obraza, podobico svojega očeta. Dejala je album vrh drugih rečij in kovčeg zaprla. V njem je bilo vse Adino imetje.

Ko je svoje delo skončala, očisti si s krtačo novo črno obleko, zadnji dar gospe Barbare, dene si klobuk na glavo in z gotovimi koraki sobo zapusti.

V veži pričakujeta potujočo Ado gospa Barbara in Feliks. Obadva praznično oblečena, a čemernih otožnih obrazov. Hlapec je dejal mali Adini kovčeg na ramo, potem pa korakajo vsi skupaj za njim proti poštnemu poslopju. Ada je imela še dobro uro vožnje do kolodvora.

Ko je poštni kočijaš povabil Ado, da naj stopi v voz, podá ona gospej Barbari rokó v pozdrav. Ta pa jo objame takó krepko in srčno, da je Ado skoro zbolelo. Med jokom in poljubi še jej šepeče nekoliko svarjajočih besed in jej pokriža čelo. Zdaj se obrne proti Feliksu, ki je rudeč kakor kuhan rak stal zamišljen za materjo mencáje klobuk, ktereга je pozdravlja je v roki držal ter gledal pred se.

Ali Feliks, kaj ne veš ničesar povedati gospodični Adi v slovo?

Feliks se je takó prestrašil materinega opomina, da spusti klobuk na tla. Podal je potem v zadregi Adi roko, mrmraje med zobi nerazumljive besede.

Voz je oddrčal in izginol med drevjem, a gospa Barbara je pozdravljajoč še vedno mahala z belo rutico za njo. Ko je pa zapazila, da je njeni trud zastonj, obrisala si je z ruto še solzne oči in globoko vzdihnola. Zdaj obrne svojo pozornost na sina, ki je tiho stopal poleg nje. Opazovala ga je en čas molčé, potem ga pa s pihalko udarila rahlo po lici rekoč: Ali si Ado že močno ljubil? Kaj? Ti bebec!

Feliks ni dal odgovora. Sklonil se je proti tlam in utrgal cvetlico, ki je rastla na poti. To pa je storil le zato, da si je med tem iz očesa solzo otrl.

A sokolskim očem gospe Barbare ni ta solza ušla. Usmilil se jej je. Le potrpi Feliks, ko bode Ada poizkusila, kako grenek je zasluženi kruh, rada se bode povrnola. Svet jej bode že pregnal prevzetnosti. Vama obema pa bode koristilo, da se nekoliko časa ne vidita. To je govorila z nekakim proroškim glasom in godrnjáje nadaljevala svoj pot.

Ko se je poštni voz premaknol, Ada ni imela več očij za Barbarine pozdrave. Njeni pogled je iskal na majhnem pokopališči, mimo ktereга se je ravno vozila, priprosti križ, ki je zaznamoval kraj, kjer so jej očeta pokopali. Kmalu zagleda križ in to vsled cvetličnega venca, ki ga je vjutro na-nj obesila. Privzdigne se nekoliko, da ga zamore bolje opazovati, potem pa se skloni nazaj in bila je močno ginena.

Kaj bode za naprej z menoj, je vzdihnola! Bolje bi za-me bilo, ko bi tudi jaz poleg očeta spala večno spanje! In zamislila se je v neznano jej bodočnost, v katero je danes s prvim korakom stopila.

A pomladansko solnce je sijalo tako veselo po lepej planjavi, po kateri se je vozila, ptički so tako skrivnostno žvrgoleli skakljaje po vejah, na katerih je sililo nežno lističje iz debelih zelenih popik, da so se tudi njene misli nehoté razvedrile. Ker pa žalost ne najde trdnega prostora v mladostnih prsah, zato se je z njenimi mislimi tudi njeno srce razvedrilo.

Povzdignola je glavo in pogledala v modro nebó. Postajala je vedno mirnejša. Upala je z neko gotovostjo, da dobrotni stvarnik, ki je toliko lepot v narodi stvaril človeštvu v veselje, ne bode zapustil sirote, ki mora po svetu med tujimi ljudmi si iskati zavetja. Ko bi jo bila zdaj videla gospa Barbara, čudila bi se bila Adinej hitrej spremembi. Zadovoljnost, da se jej je posrečilo iznebiti se Feliksovega snubljenja, udanost v svojo osodo, upanje, da najde mir in zadovoljnost v opravljanji svojih dolžnostij v rodbini, kamor je bila napotjena, vse to je dajalo njenemu obrazu zopet življenje. Adino lice je na enkrat izgubilo ono resnbnost in nezadovoljnost, ki ste jo v hiši gospe Barbare delali navidezno starejšo in nepriljudno.

(Dalje pride).

Šege, običaji in narodni prazniki pri Srbih.

Piše *Ivan M. Bogović.*

Predgovor.*

„Slovan povsod brate imá“, poje pesnik, ali Slovan Slovana čestokrat ne pozná. Vsako slovansko pleme, katero se „krstom krsti“, ima svoje običaje, šege in svetkovine, tako i Srbi. Petstoletno robovanje in dušmansko krvoločenje tursko ni moglo pri Srbih uničiti njihovih običajev in obredov. Vero in običaje so si pridržali. Dà i sami poturice — poturčeni kriščani — v Bosni in Hercegovini so si pridržali mnogo kristjanskih običajev; oni praznujejo še dandanašnji nekatere svetnike, kakor „ognjeno Marijo“, sv. Nikolo itd.

Ker so Srbi, Srbohrvatje in Slovenci najsorodnejša slovanska plemena, mislim, da bode Slovence zanimalo seznaniti se z običaji, šegami in narodnimi prazniki svojih bratov Srbov. Da smo v veri ločeni, nič ne dé, saj je Bog samo eden, a to razdvojenje nismo mi zakrivili, nego obestranski naši pradedje, vsak v svojem — interesu.

Kar tukaj bralcem podajam, vzeto je prav iz narodnega življenja — iz vrelca, kjer ti običaji še niso oblizani od moderne kulture.

* Jezik ostane, kolikor mogoče, nespremenjen, da čitatelji vidijo, kako piše Srbin slovenski.

Blagodejna zvezdica.

(Novela.)

(Dalje.)

IV.

Potovalec, ki potuje po južnej železnici, ne more prezreti na nekej postaji na spodnjem Štajerskem jako romantične doline, ki se nenadejana očém prikaže: visoke gore, obraščene z bukovjem in hrastovjem, na njihovem vznožji gosta vrsta vedno zelenih gozdičev, sredi njih pa bela kopica velikih poslopij. Gosti dim, ki neprestano puha proti nebu, nam svedoči, da je ta prijazni kraj obrtnosti posvečen. In res, skozi dolgo vrsto let že tu marljivo opravljajo svoj posel fužine firme: „Berthold in tovariši.“ Njihov ustanovnik je bil Bruno Berthold starejši, sedanji vodja in glavni gospodar pa Bruno Berthold mlajši. Na desnej strani vasi, kakih sto korakov oddaljeno od fužinskih tovaren, stoji okusno poslopje okinčano z velikim vrtom, kjer stanuje Bertholdova rodbina.

Gospod Berthold starejši, ki pa je zdaj vsled mrtvuda, ki ga je na eden del života zadel, nezmožen fužine nadzirati, bil je svoj čas jako sposoben za svoj posel. Užival je skozi celih štirideset let spoštovanje in zaupanje svojih družnikov in udanost podložnikov. Oženil se je v poznih letih z jako mlado mestno krasotico. A mlada soproga, že od otročjih let razvajena, dolgočasovala se je neizmerno v majhnem kraji, sredi šuma živahnega delavnega življenja. Zbežala je torej večkrat v letu k svojim sorodnikom v bližnje mesto, kjer se je mudila po cele tedne. Tam je nadaljevala svoje prejšnje razkošno življenje na račun možá, ki se je domá rad trudil in ubijal, da ni odrekal ugodnosti svoje nežnej zakonske polovici. Darovala mu je bila tri sine, in s tem se je stari Berthold tolažil, menéč, da je za-nj žena, priletnemu, dolgočasnemu možu dovolj storila. Gospa Bertholdova pa je soproga zagotovljala, da ima za otroke in vodstvo hiše vestno oskrbnico in zanesljivo varuhinjo; da se torej smé brez skrbij nekoliko odtegovati prozaičnim slikam rodbinskega življenja.

Ko je gospoda Bertholda zadél mrtvud, bil je v petinsedemdesetem letu, njegova soproga pa še le v petinštiridesetem.

Bruno Berthold mlajši, naslednik svojega očeta, bil je sedemin-dvajsetleten mladeneč, resnega obnašanja, skrben in neutrudljiv, ki je v teku enega leta, kar je bil prevzel vodstvo fužin, delal čast svojemu predniku.

Hugo, drugi Bertholdov sin, vrgel se je po materi. Lahkoživni mladeneč ni maral nadaljevati svojih študij na univerzi, kakor je bila očetova želja, temveč določil se je za vojaški stan. Ker je bil Hugo največji gizdalin, vedel je dobro, da huzarska uniforma bolj pristoja njegovej

lepej osebi, kakor pa doktorski klobuk. Potrpežljivo je sedel vsako jutro pol ure v zaduhlej sobici svojega brivca, da je svojemu dekliškemu obrazu priredil še kodraste lasi. Hodil je spremljan povsod od velikega bulldoga, ljubil konje ter bil strasten jezdec, žvižgal celi dan operetne napeve in dvoril gledališnim igralkam. Na očetovem domu se je prikazoval samo tedaj, kedar so mu upniki preveč nagajali. Domá pa se je materi takó dolgo prilizoval, dokler mu ni ona pri očetu izprosila denarja za poplačanje svojih dolgov.

Oskar, najmlajši sin, bil je nesrečnik že od svojega rojstva. Narodil se je hrom in bil takó potrlih udov, da ni mogel sam na nogah stati niti žlice k ustom donašati. Poleg tega je bil vedno bolehen, in zdravniki so mu prorokovali kratko življenje. Sedel je vedno v vozku, imel slugo, ki mu je stregel, in družbenika, ki ga je nekoliko izobraževal in kratkočasil. A ker je bil Oskar vsled bolezní jako siten in dražljiv, ni nobeden družbenik pri njem dalje časa ostajal, kakor po eden mesec.

Gospa Bertholdova, ki ni nikdar veliko marala za svoje otroke, ker je sebe preveč ljubila, čutila je do Oskarja celó neko zoprnost. Sramovala se je, da je nje otrok tako spačen človek. Držala se je daleč od njega, bolj ko mogoče. Ni tedaj čuda, da se je že bila naveličala iskati vedno novih družbenikov za sina. Ko je torej slučajno čitala v novinah znano nam Adino notico, domišljevala si je, ali ne bi menda mlada ženska imela več potrpljenja z bolehnim čemernim šestnajstletnim fantom, kakor pa moški. Ni se dolgo obotavljala. Hotela je poizkusiti. Pisala je takoj na dotično mesto. Ta ponudba sicer ni bila po Adinem okusu; ker pa se ni med tem nobena druga oglasila, sprejela jo je vendar in hitro odpotovala, ker jej je gospa Bertholdova še enkrat po brzojavu naznanila, da je nujno potrebuje.

V.

Bertholdova rodbina je že bila povečerjala. V prostornej obednici, močno razsvetljenej po velikej plinovej svetilnici, ki je visela sredi sobe, ostala je rodbina ta večer še nekoliko časa skupaj. Pričakovali so novo družbenico. Na nizkem naslonjači v desnem kotu sobe, proč od luči obrnen, sloni med blazinami in odejami v dveh gubah stari Berthold.

V drugem kotu pri malej mizi sedita Bruno in Hugo kvartajoč, da jima čas hitrejše preide. Hugo nosi levo roko zavito v črno svileno ruto, ki mu z vrata visi. Vsled nekega dvoboja, ki mu je usekal globoko rano na roki, bil je zdaj domá na trimesečnem dopustu.

Na sofi sredi sobe sloni gospa Bertholdova vidno razjarjena, leno potegujoč iglo iz batistnega prtiča, kterega veze.

Njej nasproti sedi okusno opravljena lepa gospodična in prikimava vsakej gospejinej besedi. Njen obraz, ki ima grški rez, je brez dušnega

izraza; njene krasne, temne oči gledajo medlo; na lepih njenih rudečih ustnicah se vedno ziblje neki zopern nasméh. Človek, ki je z njo občeval, čutil je opazujoč njeno dovršeno lepoto enako, kakor kedar opazuje umetno izdelan grški kip: utis kamenite lepote.

Vi bi ne verjeli Kornelija, vzdihne gospa Bertholdova izpustivši delo iz rok in tipaje si sénce, kakó so danes moji živci razdraženi! Ta nesrečni fant! Koliko nam je v enem tednu napravil sitnob! Nihče mu ne more zadovoljiti. Da bi vsaj nocoj prišla njegova družbenica! —

Ali je pisala, da pride? pravi z nasmehom Kornelija. —

Na moj brzojavni poziv ni bilo odgovora. Ali že prej nam je bila naznanila, da bode petnajstega ali šestnajstega gotovo tú. Ker pa imamo danes šestnajstega, pričakujem jo gotovo. —

Kornelija zeha in opazuje jekleno spono, ki se je svetila na njenem svilenem obuvalu.

Kornelija je bila edini otrok soseda in sodružnika Bertholdovih fužin. Ker je mater rano izgubila in gospa Bertholdova ni imela hčerij, bili ste vedno skupaj. Bertholdova gospa se je brigala za njene toilette, vodila jo v društva in z izgovorom, da nadomestuje ubogej Korneliji mater, nadaljevala svoje razkošno življenje, brez kterega bi, kakor je trdila, ne mogla živeti.

Kornelija, pusto, dolgočasno dekle, pustila se je od nje voditi in je občudovala njene ničemerne nazore. Razven tega je že bilo davno med Kornelijevim očetom in Bertholdovimi skleneno, da postane Kornelija enkrat Brunova soproga. Takó bi se združilo v énih rokah dvojno veliko premoženje.

Kornelija je že stopila v svoje petindvajseto leto, a Bruno ní, kakor se je videlo, niti mislil na ženitev. Zastonj mu je mati prigovarjala, da se naj vendar s Kornelijo vsaj zaroči. Bruno je na to vselej kratko odgovarjal, da še ne vidi nobene sile. Živel je sploh le za svoje opravke, prezirajoč mater in Kornelijo.

Korneliji, brezčutnej proti vsemu, kar jo je obdajalo, bil je vendar Bruno edina stvar na svetu, za katero je čutila nekoliko zanimanja. Ona ni mogla razumeti, zakaj se Bruno takó malo briga za njo, svojo bodočo soprogo. Da bi jo pa bila Brunova hladnokrvnost žalostila, ali pa celó žalila, kaj takega ni Kornelija v svojej maločutnosti niti čutila. Bila je pa zató tem bolj pogostoma pri Bertholdovih, da bi Bruna s svojo navzočnostjo spominjala roditeljevih naklepov, ter je potrpljivo pričakovala dné svoje rešitve.

Bruno ni nikdar maral za Kornelijo. Videl jo je z malega, poznal vse njene slabosti, takó da ni ona imela za-nj nobenega čara, ki bi ga naj bil privabil v ljubezenske spono. Tudi njeno lepoto le gledati se je bil že davno naveličal. Da bi se pa poročil po roditeljevih željah z de-

vojko, do ktere ni čutil najmanjšega nagnenja, zdelo se mu je, da ne bode nikdar prepozno.

Bruno, ob kateri uri pa pride večerni vlak? —

Ob devetih in sedmih minutah, mama, odgovori hitro Hugo namesto Bruna. —

Zdaj pa je že kmalu pol desetih, pravi v skrbéh gospa Bertholdova in postaja nemirna. —

Čez nekaj časa pa zopet povzame besedo: Bruno, ali si pazil, da bi kočijaš ne zamudil vlaka? —

Vse je v redu, mama; le brez skrbi bodite, oglasi se zdaj Bruno. —

Odkar je nesreča zadela starega Bertholda, začela je njegova žena nekako spoštovati sina Bruna. Od njega je bil zdaj odvisen obstanek in pomnožek rodbinskega premoženja. To je mati dobro vedela; zato se mu je hotela prikupiti s tem, da je le njemu zaupala, le njega za svet popraševala, le njega odlikovala, kedar in kolikor je mogla.

Na dvorišči se je začul ropot prihajajočega voza.

Družbenica je že tú, pravi Hugo zadovoljno, pusti kvartanje, natakne si enočnik na okó in se obrne proti vratom, da bi bolje opazoval prihajajočo gospodično.

Hugo, ti si v vsem svojem početji pretiran, pravi svarljivo mati. Česa neki pričakuješ od revne sirote, ki mora služiti, da se preživi? —

Ali mama, odvrne veselo Hugo, ime Ada je takó poetično, da si tudi njeno osebo kot tako mislim. —

Poetičnost iščeš na človeku, ki se je mučil celi dan na potovanji? — pravi Bruno z nasmehom. Prašna bode od nog do glave, lice in roke jej bodo črne od dima in dišala bode po premogu. Zdaj imaš sliko poetične prikazni, ktere takó praznično pričakuješ. — Rekši vzame časopis in se vá-nj uglobi.

Kornelija se je mehanično smejala Brunovej opazki in radovedno gledala proti vratom.

Dveri se odpró in hišinja naznanja prihod Oskarjeve družbenice. Takoj za njo pride Ada, oziraje se boječ po sobi.

Le bližje, gospodična Ada, dobro došla! Kako težko sem Vas že pričakovala, poreče gospa Bertholdova s tankim glasom, ki je pa pri njej bil vselej znamenje zadovoljnosti. —

Ada je izgledala prav takó, kakor jo je Bruno naslikal. Vrh tega pa je bila še silno bleda vsled boječnosti. Približa se gospej in se jej nekoliko nerodno pokloni. Vedela je, da jo radovedno navzoči opazujejo, in to jo je motilo.

Ali ste dobili moj telegramm? nadaljuje gospa, da jo osrči. —

Da, milostljiva gospa, odgovori na to Ada še precej krepko, ker je čutila, da se je treba ohrabriti, da bi ne napravila slabega utisa, —

toda takrat še nisem za potovanje bila pripravljena in nisem utegnola prej odpotovati, kakor to jutro. —

Da pridemo k stvari, deje gospa Bertholdova in pretrga Adino govorjenje. Videlo se je, da jej ona ne dovoli zaupno vesti se z njo. Vaše opravilo v naši hiši, kakor sem Vam že pisala, bode to, da družbo delate bolnemu fantu in da čitate zvečer, ko on zaspi, časopise gospodu Bertholdu. Oskar, povem Vam koj odkritosrčno, je jako siten in neprenosljiv vsled bolezní. Zato sem menila najeti mu družbenico mesto družbenika, ker ste menda vi mlade ženske bolj potrpljive od moških. Prizadevajte si torej, da se v potrpežljivosti odlikujete od svojih prednikov. To pa Vam naročam, da nočem nikdar ničesar čuti o sitnobah, ki utegnejo med Vama nastati. Moji živci so močno občutljivi in ne prenašajo nikakoršnih razdražeb. Glejte, da z njim bolje ko mogoče izhajate; Vaš trud se Vam bode dostojno poplačal. —

Ada, ki je ves čas, ko je gospa govorila, s povešenimi očmi jo pazljivo poslušala, uprla je zdaj svoj pogled na njo, opazujoč z neko iznenadjenostjo mater, ki je takó brezčutno o svojem bolnem sinu govorila, in poreče: Prizadevati si hočem po mogočnosti, da ustrezem gospodu Oskarju in da se vedem po Vaših zapovedih. — To pa je rekla z glasom, ki je kazal voljo, da hoče tudi izpolnjevati, kar je obetala. —

Kaj se je zgodilo? oglasi se zdaj hripav glas na konci sobe. Stari Berthold se je bil vzbudil vsled živahnega govorjenja. —

Kornelija, predstavite gospodično mojemu soprogu, prosi gospa.

Kornelija vstane, približa se staremu gospodu in z umetnim glasom pravi: Gospodična Ada je tu! —

Kdo? praša starec začudjen.

Oskarjeva družbenica je prišla, ponavlja Kornelija. —

Le bližje, moja draga, le bližje! pravi gospod Berthold z dobrodušnim glasom. In ko se mu Ada približa, pomoli jej koščeno roko v pozdrav.

Ada, prijetno iznenadjena vsled starčeve prijaznosti, dejala je takoj svojo majhno ročico v njegovo otrpnelo.

Stari Berthold jo pomenljivo ogleduje, potem pa reče: Vašej potrpežljivosti izročam svojega nesrečnega sina Oskarja. Vaše lice mi govori o blagem srci; bodite mu Vi njegov dobri angelj varuh. Kako Vam je imé?

Ada.

Kako? — Prosim, stopite na mojo levo stran; na desno uho nič ne čujem.

Ada to stori in mu še enkrat pové svoje imé.

Starec je nekaj godrnjal. Poznalo se mu je, da ne more zapopasti, da bi Ada bilo kakovo imé. Kje so Vaši roditelji, nadaljuje zdaj.

Jaz sem sirota, odgovori Ada, skoro jokaje.

Sirota! Hm! — Kako nespametni stariši, da umró in puščajo tako stvarico samo na svetu! — Glava mu je zlezla na prsi, zamežal je z očmi, začel je hrliti, kar je značilo, da je starec pozabil na svojo okolico in zadremal.

Gospa Bertholdova pozvoní. Hišinji, ki se je hitro prikazala, ukaže Ado v njeno spalnico odvesti, češ da mora biti silno utrujena.

Ko se jej Ada poslovi, še dostavi: Dobro se spočijte! Jutre prevzamete takoj za rana svoje delo, in zagotavljam Vam, da ni lahka naloga, ki Vas čaka. —

Ko je Ada zapustila sobo, skoči Hugo po konci rekoč: Ali, mama, gospodična Ada je gotovo lačna; zakaj jej niste dali prinesiti nekaj večerje? —

Dragi Hugo, odvrne mati s porogljivostjo, ti me ne boš učil obnašati se s svojimi podložniki. Sicer pa ne bodeš užival nikdar veselja gledati, kakó se vede gospodična Ada pri jedi. Ona bode obedovala z Oskarjem in ne pri naši mizi. Potem se obrne proti Korneliji in pravi: Kakó Vam ugaja nova družbenica?

Videti je takó zastradana, bil je Kornelijin odgovor.

Meni se zdi ponižna in dobra, dostavi gospa. Sklonivši se proti njenemu ušesu pa še šepetá: Ni lepa, revica. To me veseli; vsaj se ne bo Hugo v njo zagledal.

Hugo pa je ravno takrat in tudi tako tiho poprašal brata, ali se mu Ada dopade.

Bruno je pomajal z ramama rekoč, da se on ne zanima za ljudi, ktere mati jemlje v svojo službo.

Hugo mu je še nekoliko govoril o majhnej Adinej nogi in roki, o edinem, kar je na njej mogel dobro videti pri slabih svojih očéh in neugodnej svetlobi v sobi.

Ko je Ada v svojej sobi odložila popotne rečí, vsede se na stol, da si oddahne in si še enkrat v duhu predoči sprejem v Bertholdovej hiši. Kakor je bil dober utis, kterega jej je v trenutku napravil stari Berthold, ravno takó slab je bil oni njegove gospé. Razna čuvstva so se v njej vzbujala. Potem pa poklekne k vznožju postelje, pokrije si z rokama obraz in vzdihne:

Takó sama, takó sama sem na svetu!

VI.

Ko so drugo jutro Ado predstavljali Oskarju, čepel je ta v vozku vzdihujoč od dolgega časa. Ada se mu približa, vzame njegove otroške ročice med svoje in pravi z občutkom: Gospod Oskar, ali mi boste ne-

koliko prijazni, ki bodem le za Vas živila in si prizadevala Vašim željam ustrezati? —

Oskar jo je začudjen pogledal. Tako prijaznih besed ni bil vajen. Kdo ste Vi, ki mi obetate biti dobri z menoj, ko me v hiši nihče ne mara razven očeta in Bruna? —

Moje imé je Ada in sem pozvana, da Vam delam družbo namesto onih gospodov, ktere ste prej imeli. Ali Vam je to prav? —

In Vi ne boste nikdar bežali od mene, kakor se me izogiblujete mama in Kornelija? —

Nikdar, gospod Oskar! Ljubila Vas bodem, kakor bi mi bili bratec in si prizadevala, da bodete tudi Vi za mene enako čutili.

Ne rekajte mi gospod, prosi Oskar. Zdi se mi, kakor bi se mi hoteli posmehovati. Ali ne vidite, da nisem daljši od enega metra? Vi ste mi po godu in čutim, da bodem z Vami gotovo zadovoljen. Klical Vas pa bodem Ado in ne gospodično Ado. Ali to smem? — Ko mu Ada prikima, še dostavi: Dajte mi zdaj še en poljub, da bode najino prijateljstvo bolj trdno. —

Ada se obotavlja in zarudí. Oskarjeva glava je bila velika in njegov obraz je vsled vedne bolezní izgledal starejši. A gledala je na njegovo nedorastlo majhno teló, videla, kakó jo on proseče gleda, da bi mu izpolnila željo, in imela je usmiljenje z njim. Skloni se proti njemu ter ga lahko na čelo poljubi. In prijateljstvo med njima bilo je v resnici od tistega trenutka skleneno.

Ada se je potem v neverjetno kratkem času privadila svojega novega življenja. S trdno voljo, ktero si je za prvi pogoj postavila kot sredstvo, da si pogladi neugodnosti, ki bi jo utegnole motiti pri izvrševanju svoje težavne naloge, dosegla je pri Oskarji, kar ni nihče pred njo mogel doseči. Z vso njej lastno potrpežljivostjo in nežnostjo bavila se je z njim, izpolnjevala mu vsako željo, takó da je Oskar v teku enega meseca postal krotek kot jagnje.

Tudi Ada je v sebi začutila neko do zdaj njej neznano zadovoljnost. Ta pa je izvirala iz ljubezni do njenega novega poklica. Njeno lice je začelo cvesti, njen život se jel razvijati ter v kratkem dosegel ono popolnost, ktero je bil prej zamudil. Strmé je gospa Bertholdova opazovala, da postaja Ada vedno krasnejša. Na njenem cvetočem lici je bliščal odsév nedolžnosti in blagosti njene duše: iz vse njene osebe je sijala miloba. Začela se je torej bati, da bi Adina prikazen ne postala nevarna odrastlima sinovoma. A tolažila se je s tem, da je Ada ponižno in pametno dekle, ki bi gotovo ne dajala nobenega pomena dvorljivim besedam, ktere bi jej sinova utegnola povedati. Prav za prav je bila v skrbéh le zavoljo Huga. Vedela je, da je Bruno jako neobčutljiv proti ženskemu spolu in preveč moški, da bi, že na pol ženin s Kornelijo, nadlegoval z brezciljnim

postopanjem družbenico. Pazila je tedaj le na Huga, menéč, da mora takoj, ko izteče njegov dopust, nazaj k svojemu polku.

A Hugo je mislil čisto nasprotno od matere. On je bil vselej prvi, ki je zapazil na Adi kak nov čar. Pazljivo jo je namreč vsak večer opazoval, kedar je staremu Bertholdu časopise čitala. On, ki ni v mestu nikdar živel brez ljubezenskih zapletkov, menil je, da se ga je sama previdnost usmilila in mu v dolgočasno hišo poslala lepo Ado v razvedrenje njegovega duha. Rad bi jej bil začel dvoriti, a nikdar ni našel prilike k temu. Ada je bila vedno pri Oskarji, ali pa z njim in slugo, ki ga je vozil, na sprehodih. V svojo največjo žalost je videl, da se njegov dopust h koncu nagiblje, a seznanil se še ni bil z njo. Toda njegova zvičajnost mu takoj pomaga iz zadrege. Izprosi si namreč pri svojem predstojniku še eden mesec dopusta, češ da je njegova roka sicer ozdravela, ali ne čuti še prejšnje moči. Storil pa je to na skrivnem brez materinega vedenja. Menil jej je povedati še le tedaj, ko že bode imel dovoljenje v rokah. Bruno, kteremu je bil svojo skrivnost zaupal, ga je prav resno posvaril, a Huga je to svarjenje malo brigalo. Da bi užival slast kratkočasnega z lepo gospodično, požiral je rad nekoliko ostrih besed. Trl si je glavo, na kak način bi se seznanil z Ado. Na zadnje si izmislil Oskarja obiskati, kar pa prej nikdar ni storil. Vedel je, da Ado pri njem gotovo najde. Sevéda Oskarjeva pričujočnost mu ni bila ljuba. A da napravi prvo znanje, mislil si je, bi vendar veljalo.

Svojega sklepa ni pustil dozoreti. Napravi si izborna toiletta, pomudi se precej dolgo pred zrcalom, navihajoč si male brke ter obišče Oskarja.

Oskarja so bili ravno domú privozili z jutranjega sprehoda ter je zdaj, v svojem naslonjači čepé, pazljivo poslušal Ado, ki mu je čitala iz neke knjige.

Ko Hugo v sobo stopi, odloži Ada knjigo vidno v zadregi in se hoče oddaljiti. Začela je namreč slutiti Hugove namene in si takoj domislila, da velja ta pohod njej, ne pa bolnemu bratu. A Hugo jo uljudno vabi ostati, med tem ko jo je Oskar skoro jokajoč prosil, da bi ne odšla. Adi se je zdelo, kakor da se Oskar bojí svojega brata. Zató je ostala in vzešši neko ročno delo vsedla se na prejšnje mesto.

No Oskar, začne Hugo, čestitam ti, da takó dobro izgledaš. Je-li, da je boljše imeti družbenico in to še takó ljubeznjivo, kakor pa dolgočasnega družbenika? Pri teh besedah pogleda goreče na Ado. A ona ne vidi njegovih pogledov, ker je zrla v svoje delo.

Čestitam, čestitam ti iz celega srca, nadaljuje Hugo podajajoč Oskarju roko.

Kaj, ali nočeš udariti? še dostavi, ko vidi, da se Oskar ne gane. Potem pa reče porogljivo smeje se: Saj res, pozabil sem, da ne moreš

vzdignoti roke. Glej, kakó sem pozabljiv! — in pri teh besedah se je vedno smejal.

Ada je zmirom gledala na svoje delo, Oskar pa jezno v stran.

Kaj se držiš takó čemerno? povzame Hugo zopet besedo tiho se jezé, da se Ada ne smeji njegovim besedam. Saj te nisem hotel žaliti. Le vrlo v zdravji napreduj in kmalu te hočem učiti jezdariti. Ah, Oskar, to je veselje sedeti na živahnem konjičku! Hop! hop! in v desetih minutah si prejezdil več okolice, kakor te tvoj počasni sluga v dveh letih prevozi. Hotel je še nekaj dostaviti, a moti ga silno bridki Oskarjev jok. Ubogi fant! poslušal je nekaj časa potrpežljivo bratove opazke, potem pa se čutil takó zasmehovanega in ponižanega in še to v pričo Ade, da mu je presedlo. Polastila se ga je zopet nekdanja razjarjenost.

Ada se je ves čas komaj premagovala, da bi Hugu ne prepovedala, da naj bolnika dalje ne draži; začuvši pa zdaj Oskarjev obupni jok čutila je potrebnost, da svojega gojenca reši brezsrčnega nadlegovalca. Vstane, približa se Hugu za dva koraka in v francoskem, Oskarju nerazumnem jeziku s srditim obrazom in zapovedujočim glasom poreče: *Gospod lieutenant!* Ako ne veste svojega časa bolje porabiti, kakor da pridete dražit bolnega brata, jaz, postavljena za varuhinjo njegovega dušnega mirú, Vam ukažem sobo zapustiti. Ob énem Vam tudi prepovedujem, da bi se kdaj še sém prikazali. — Rekši mu obrne hrbet in Oskarja pomirjuje.

Hugo je stal z napolodprtimi usti in delal velike očí. Ni vedel, ali sanja, ali je resnica, da ga je Ada spodila. Na zadnje se ga smeh poloti in krohotaje zapusti sobo. —

Na dvorišči zapazi Bruna in mu že od daleč miga, naj ga počaka. Krohotaje se mu potem približa in pravi: Ah Bruno, kakšen prizor sem zdaj le preživel z našo „malo“! — Potem mu pripoveduje na tanko, kar že vemo, in končuje z besedami: Pravite, da je Ada stotnikova hči! Jaz pa ti povém, da mora ona biti hči kakšnega pastorja, ker ima izvrstno nadarjenost za pridigarja! —

Hugo, ti stvar pretiravaš, posvari ga Bruno, in čelo se mu stemní. Vsled tvoje neumne šale bode Ada izgubila svoje dobro imé, tebi pa tudi ne bode ne v čast ne v korist. —

A kaj! jaz sem vojak, meni je vse dovoljeno, odvrne Hugo ponosno in se zravná po konci. Ada se pa mora za kaznen, ker mi jih je naštela, v mene še zaljubiti. Ali ne verjameš, Bruno? popraša brata, vidéč ga neverjetno majati z glavo. Jaz pa ti povém, da se bode, in to v prav kratkem času. Ali ne veš, da še po nevihti solnce prijaznejše sije? —

A Bruno ga ni več poslušal, temveč šel je po svojem opravilu.

Hugo pa zažvižga bulldogu in obadva korakata potem iz dvorišča na prosto.

(Dalje pride.)

Blagodejna zvezdica.

(Novela.)

(Dalje.)

VII.

Bilo je isti dan, ko je bil Hugo Oskarja obiskal. Bertholdovi so ravno pri obedu sedeli, ko služkinja naznani, da želi gospodična Ada govoriti z milostljivo gospó.

Zdaj ko obedujem, želim imeti mir, reče kratko gospa. Naznani to gospodični in jej naroči, da naj pride čez eno uro. —

Služkinja odide, a kmalu se zopet vrne, češ da pravi gospodična, da mora z milostljivo gospo takoj govoriti, ker je silno nujno. —

Naj tedaj pride, reče nevoljna gospa. —

Prikaže se potem Ada, blede, z objokanimi očmi. Gospa jej ne pustí priti do besede. S strogim glasom jo takoj nagovori: Vi se najbrž hočete potožiti zavoljo Oskarja. Ali Vam nisem že prvi večer, ko ste prišli v službo, povedala, da nočem ničesar vedeti o vajinih razporih? —

Prosim odpuščenja, da Vas nadlegujem, pristavi Ada bojazljivo. Jaz in Oskar se popolnoma dobro razumeva in med nama, upam, ne bode nikdar razpor nastal. Zdelo se mi je samó potrebno naznaniti, da se mi zdi Oskar silno hudo slab, takó da se bojim vsak trenotek za njegovo življenje. —

Ah, pojdite z Vašim naznanilom! Kakó nas morete s takim grozovitim naznanilom med obedom motiti? poreče razdraženo gospa in si z rokama ušesi pokriva. Bruno Vam bode kmalu zdravnika poslal. Zdaj pa nam prizanašajte s takimi novostmi. —

Gospa Bertholdova je spadala v vrsto onih ljudij, ki nimajo nobenega sočutja za tuje gorjé in se zató branijo poslušati, ako se o njem govori, ker jih bajè preveč gane.

Ada se pokloni in pobita sobo zapusti.

Hugo, to je tvoje delo, opazi Bruno.

Hugo se je zdel prestrašen, a nič ne odgovori.

Gospa Bertholdova se je pa dalje hudovala, rekoč: Takó sem se veselila tega koščeka fazana, a zdaj ga ne morem več pojesti! — Bruno, idi potem k Oskarju in ako se ti bo zdelo potrebno, pošlji po zdravnika! —

Pol ure pozneje potrka nekdo na vrata Oskarjeve sobe. Ko pride sluga odpirat, vstopi Bruno. S tihim glasom takoj slugi ukaže, da naj gre po zdravnika, a potem stopa varno do Oskarjeve postelje, pri kateri je Ada sedela.

Oskar je bil ravno vsled slabosti padel v omotico, ki je bila spanju podobna. Njegovo lice je bilo silno upadlo; zdel se je umirajočemu podoban. Bruno ga nekaj časa s pomilovanjem ogleduje, potem pa hoče Ado nekaj poprašati; a Ada ga tiho poprosi, naj vstopi v bližnjo sobo, da bi z govorjenjem spečega ne prebudila.

Ko sta prišla iz bolnikove sobe, popraša Bruno s resnim glasom: Kaj ne, Oskarju je hudo postalo, potem ko ga je bil Hugo obiskal? —

Ada potrdi in zarudi.

Ali mislite, da je Oskar res v nevarnosti? nadaljuje Bruno. —

Ada, ki se je itak danes za jok pripravljeno čutila, ker je toliko strahú in žalosti prestala, se zajoče in vzdihne: Bojim se, da ga v kratkem izgubimo. —

Ne jočite, pravi Bruno nekako trdo, solz ne morem videti. —

Ada jok premaga in Bruna z začudjenjem pogleda. Zdelo se jej je nemogoče, da bi ga njene solze zamogle srditi. A njen pogled se vjame z njegovim in ona hitro proč oči obrne. Na tihem pa je menila, da njegov obraz ne vé za ono osornost, ktera se je glasila iz njegovih besed. —

Ko jo Bruno zapusti, vsede se Ada zopet k Oskarju. Bila je zdaj videti mirnejša, nego prej, a zato pa nekoliko raztresena. Nekaj časa zre ginena na spečega Oskarja, potem pa nehoté poljubi njegovo mrzlo ročico, ki je ležala na odeji. —

Bruno je od tedaj vsak dan Oskarja obiskaval, ki je zdaj nenadoma hitro okreval. Kedar je Oskar spaval, tedaj ga je Bruno samó površno pogledal, molčé Ado pozdravil in odšel. Ako je pa Oskar bedél, tedaj pa je Ada pri Brunovem prihodu vstala in kratko ga pozdravivši brata sama pustila.

Ada se je privadila Brunovih vsakdanjih obiskov. Nehoté je postajala nemirna, kedar ni prišel o navadnej uri. Začela je tudi zdaj nekoliko pozornosti na svojo toiletto obračati. Zdelo se jej je namreč, da je že dovolj dolgo nosila žalno obleko za umrlim očetom in devala je nekaj belega okoli vratú in pri pestéh. Temu majhnemu lišpu je kmalu sledil pisan trak in začela si je lasí nekoliko bolj umetno počesavati. —

Oskar, ostroviden, kakor so vsi bolniki, zapazil je kmalu, da se v Adi vrší neka moralna sprememba. Opazoval jo je molčé in postajal otožen.

Ko ga enkrat Bruno obišče, popraša ga Oskar s poudarkom: Zakaj me zdaj vsak dan obiskuješ, ko mi bolezen že odlega? Pred mojo boleznijo si pa le poredkoma k meni prihajal! —

Brunu se okó stemní in v zadregi odvrne: Ker te ljubim in želím, da bi se ničesar ne zamudilo, kar ti zamore hasniti. —

O, za tó imam Ado, ki dovolj za me skerbi. Ona bi življenje dala, da se mi zdravje povrne, pravi Oskar z občutkom in ostro brata pogleda. —

Potem pa me ne bodeš več videl, déje Bruno kratko in se hitro odpravi.

In res ni ga bilo več nazaj. — Zopet je Oskar zapazil, da se v Adinej duši nekaj vrši, in sicer nekaj neprijetnega, ker je bila Ada odslej bolj tiha in vedno raztresena. A Oskarja je pa zdaj zapustila prejšnja otožnost.

VIII.

Postali so deževni dnevi. Oskar je moral zató bivati v sobi. Ada, ki ga po svojej navadi nikdar ni zapuščala, čutila je vendar potrebnost naužiti se čistega zraka. Zató se je nekaj časa po jutrih za rana ali pa po večerih mudila na hišnem vrtu.

Hugo je po onem za Oskarja takó osodepolnem dnevu zastonj prilike iskal, da bi z Ado govoril; zapazil je tedaj z veseljem njene samotne sprehode. Mislil si je: zdaj ali nikdar več ne bodem imel prilike prav iz srca z njo govoriti! Izgubil je bil namreč že davno veselje norčevati se z njo, kakor je to menil s početka. Ada s svojim resnim, dostojnim obnašanjem poleg svoje telesne popolnosti in čile mladosti, dozdevala se mu je kot neki ženski uzor. Vajen samó občevati z lahkomiselnimi in ničemurnimi ženskami mislil je vedno, da so vse ženske onim enake. Ko pa spozna veliko razliko med Ado in onimi, začel jo je nekako občudovati in se resno za njo zanimati. Pazil je torej vsak večer, ali pride na vrt ali ne. Jutranji čas mu ni bil po godu. V mraku, mislil si je, vidi se vse bolj romantično. Želja se mu kmalu izpolni. Ker je neki dan v jutro močno deževalo, izvoli si Ada večer, da se na prostem oddahne. —

Bila je sobota. Hugo je vedel, da ima Bruno o tem času opraviti z izplačevanjem delavcev. Mati in Kornelija ste se pa že v jutro peljali obiskavat sosednjega posestnika in se povrnete še le pozno v noči. Ni se tedaj imel bati nobenega nadležnega gledalca ali poslušalca.

Kmalu za Ado pride torej tudi Hugo na vrt. Ko jo dospé, pozdravi jo nekako spoštljivo in s prisiljenim mehkim glasom poreče: Takó zamišljena, gospodična Ada? —

Ada se prestraši, ko ga zagleda. Kmalu pa se ohrabri in poreče z nasmehom: Jako se motite, gospod lieutenant, menéč, da sem zamišljena. Moje duševno stanje je v tem trenutku popolnoma normalno. Ali menda mislite, da bom govorila monologe? —

Kako je zbadljiva, misli si Hugo, potem pa s prejšnjim glasom nadaljuje: Ali Vas smem spremljati? —

Jako je vlažno od jutranje plohe; škoda bode za Vaše lakirane črevlje, ki bi gotovo vsled mokrote počili, opazi porogljivo Ada. —

Oh, gospodična Ada, zakaj se vedete tako brezsrčno z menoj, ki Vas cenim nad celi svet? —

Ada je ves čas, odkar se jej je bil Hugo pridružil, skoro hité nadaljevala svoj sprehod, a na enkrat se ustavi in mirno poreče: Gospod lieutenant! enkrat se mi je že posrečilo Vas ustaviti v svojem postopanju proti meni. Zdaj me že drugikrat nadlegujete, a to na precej nespodoben način. Ne izpodim Vas iz Vašega vrta; ne imela bi pravice. Vprašam Vas samó prav uljudno, kdo izmed naju naj v tem trenutku zapusti vrt, Vi ali jaz? —

Hugo ni bil zdražljivega značaja, imel pa je zato ono prednost, da čim več je videl pri kateri stvari zaprek, tem bolj se je za-njo zanimal. Adine besede so ga iznenadile, a ne pobile. Ni še hotel veljati za premaganega. Mislil si je, kakor je ona drzna z menoj, takó bodem še jaz z njo. —

Nastajala je vedno bolj tema. Hugo se okoli ozré, a ker ni bilo žive duše videti, zgrabi hitro Ado za roko, drži jo krepko, da mu ne more uiti, spusti koleno v blato in ognjeno govori: Ada, nebeška Ada, ali ne vidite, da me ljubezen do Vas ob pamet spravlja? Vi ste prva in boste tudi zadnja, ktero ljubim! Brez Vas mi ni živeti. Ako mi ne obljubite, da me hočete ljubiti, vzamem si še nocoj življenje! —

Ada se je zastonj trudila, da mu odtegne roko, ter se ozirala ves čas, ko je Hugo govoril, plašno okoli, ali ni nikogar v bližini, ki bi jo rešil drznega postopača. Zapazila je v svoje največje veselje, da ugašajo luči po fužinskih poslopjih. Vedela je, da bodo zdaj vsak trenotek privrele iz njih trume delavcev, ki se po sobotah vračajo na dom. Zadobi torej srčnost in z glasom, ki je trepetal od notranjega srda, je dejala: Ako me koj ne izpustite, klicati hočem pomoči. Do zdaj sem Vas samó pomilovala, zaničevala Vas pa bodem od zdaj naprej. —

Hugo izpusti njeno roko in vstane. Zdaj še le je bil prepričan, da je ves njegov trud zastonj. Čutil je, da ga ne bode Ada nikdar ljubila. —

Ko se Ada čuti slobodno, zbeži in teče skoro brez sape do vrtnega vhoda. A tam na enkrat postane, kakor od strele zadeta, vsled neke prikazni, ktero je v trenutku zapazila. Na stebru neke podobe, ki je kinčala vrtni vhod, slonel je Bruno s prekrižanima rokama in jo srpo pogledal. —

Vse je videl, a čuti ni nič mogel zavoljo oddaljenosti, bila je edina misel, ki je Ado v tem hipu navdajala. —

Kaj delate tú po noči? zagrmi debeli Brunov glas. In kakor vidim, nadaljuje z bridko porogljivostjo, ste imeli tudi družbo. —

To je bilo Adi preveč. Prej jo napade Hugo, zdaj pa Bruno. Čuti se razžaljeno: Neustrašljivo upré vá-nj oči in krepko odgovori: Vi niste

moj varuh, da zahtevate račun mojih dejanj. Sicer pa, dostavila je z nekim ponosom, jaz nimam nobenega uzroka sramovati se svojega sprehoda. — Rekši se obrne od Bruna in izgine v nočnej tmini. —

Kmalu potem prikoraka počasi Hugo po stezi, na pol glasno pevajoč veseli napev. Ko pa zapazi Bruna, se zgane in zakrivajoč svojo zadrego brata ogovori:

No Bruno, kaj pa ti pod tem stebrom počenjaš? Delaš prav takó žalosten obraz, kakor da bi dvoril kamnenej Veneri nad saboj. —

Ali smem prašati, kaj si pa ti prijetnega užival na vrtu, da si takó židane volje? odvrne pomenljivo Bruno. —

Ha, ha! smeji se Hugo, ali se ne smem veseliti krasnega večera in sanjariti mladostnih sanj? —

Krasnega večera, nasmeji se Bruno zaničljivo, ko je nebo z oblaki pokrito! Sanjariti mladostne sanje, med tem ko z ного blato gaziš! —

Ah Bruno, kakó si postal siten in nestrpljiv! Pojdiva! greva izpraznit kozarček piva; saj bode večerja nocoj pozno, ker se mama še le ob desetih povrne. —

Siten, nestrpljiv! ponavlja Bruno. Ker si ti vsled svoje lahkomiselnosti vedno pri dobri volji, dozdevajo se ti ljudje, ki nimajo tvojega humorja, kar neprebavljivi. Sicer pa je bil danes tvoj zadnji srečni večer! —

Kakó to? vpraša Hugo začudjen in začne slutiti, da ga je morebiti brat opazoval, ko je bil z Ado na vrtu.

Jutre bodeš odpotoval, dostavi z neko gotovostjo Bruno in gleda takó temno in razburjeno, da se ga Hugo skoro ustraši. Voščim ti srečen pot! —

In šel je zapustivši Huga, da si sam reši dano mu uganjko. —

IX.

Ko se je gospa Bertholdova s Kornelijo nazaj pripeljala od svojega obiska, rekla je, da ne bode večerjala, ker je trudna in si želi čim preje v posteljo priti.

Tudi Bruno se ni prikazal pri večerji, češ da ga glava boli. Hugo je tedaj sam z očetom večerjal. Trdil je, da ima nocoj neznanski tek, ter je s slastjo snedel še Brunov in materin del. —

Ravno je gospa Bertholdova hišinji pozvonila, da jej naj pride slatičiti pomagat, ko se Bruno v njenej sobi prikaže. Dolgo sta se potem pogovarjala. Konec njunega pogovora pa je bil, da je Bruno mirnejši zapustil sobo, kakor je bil prišel; mati pa je potem hudo razjarjena hodila po sobi gor in dol in ni mogla celo noč očesa zatisniti.

Drugo jutro za rana pa pošlje mati po Huga. Imela je z njim pol ure dolg razgovor. Okoli ednajste ure pa je naložil sluga na majhen vozek

Hugov kovčeg in druge njegove potne reči, potem pa jih odpeljal proti kolodvoru. Kmalu za njim pride Hugo za potovanje oblečen.

Ko je mati po Brunu zvedela Hugovo postopanje, začela je pre-mišljevati, ktereга od njiju naj pošlje od hiše: Huga ali Ado. Ada se jej je zdela prepotrebna, in takó se je določila za Huga.

Hugo je mirno poslušal svarljivo besedovanje svoje matere. In ko mu ona na zadnje pové, da mora takoj nazaj v mesto, bil je na tihem jako zadovoljen. Mislil si je, kaj se bom zdaj domá dolgočasil, ko sem se prepričal, da ni mogoče z Ado priti do prijateljstva? Sprejel je materino ponudbo in to tem rajši, ker mu je napolnila listnico. Čutil ni nobenega hrepenenja več po Adi. Njegovo hitro in živahno nagnenje za njo, ki pa se ni bilo dotaknolo njegovega srca, ker je izviraló le iz njegove dvain-dvajsetletne ognjene domišljije, izkadilo se je kakor po nekeј čarovnej moči črez noč. Miren se je ločil od očetovega doma, a v njem zapustil sum in nemir. Mati in Bruno sta bila namreč trdnega mnenja, da mu je Ada udana. —

Isti dan, ko je Hugo odpotoval, popraševali so čudéč se fužinski uradniki, kaj se je neki pripetilo njihovemu predstojniku Brunu, da ga ni bilo še danes videti v pisarnici, da-si je bilo že skoro poldne. Zvedeli so namreč, da Bruno ni izostal vsled kakega obolenja, temveč da je že takoj za rana odjezdil, a nikdo ni vedel kam. Kaj enakega se še ni bilo prigodilo v onem poldrugem letu, odkar je Bruno vodil fužine. V jutro je bil on vselej prvi, ki je delal v pisarnici. Ko so drugi uradniki še le prihajali, bil je že on pregledal vse račune, pošiljatve, naročila, ki so se morala v teku dneva izvrševati. Potem še le, ko je že vsakemu izročil svoje delo in obhodil tovarnice, privoščil si je nekoliko svobodnih ur v svojo zabavo. Zvečer pa je bil zopet zadnji, ki je fužine zapuščal. —

Ko pa okoli pol dveh Bruno prijezdi nazaj, bilo je videti, da je njegov konj jako uspehan. Mati, ki je sicer vedno zahtevala, da se sinova v dovršeneј obleki pri mizi prikažeta, ni danes Brunu po svojem prihodu niti toliko časa pripustila, da bi pogladil vranca, kakor je to vselej storil, ko je stopil raz njega, tem manj še pa, da bi se mogel preobleči. Ko ga je iz okna videla prihajati, hitela mu je nasproti in ga z bliščečim obrazom pozdravljala z besedami: Odkrižala sem se ga prav srečno. Ob tej uri se že vozi sredi pota v mesto. —

Da-si je gospa Bertholdova dvoočnik imela, vendar še zapazila ni, da je Bruno ves blaten, da je imel celó na licih dva velika blatna madeža in enega manjšega na nosu. —

Le pojdi hitro v obednico, mu je prigovarjala; hočem ti na tanko povedati, kakó se je izvršilo. In izgovorivši vlekla ga je skoro za seboj. —

Ko je Bruno čul, da je Hugo odpotoval, vzdihol je lahno. Zdelo

se je, kakor da mu pade neka tega od srca. A njegov obraz je vendar ostal mračen in okó je ovajalo neki notranji nemir. —

Oni večer sedita Bruno in Kornelija skupaj pri mizi, ki je še od večerje bila pokrita, med tem ko je Ada staremu Bertholdu časopis čitala.

Ali ljubka, rekel je gospod Berthold svojeje čitalki in se nekoliko privzdignol iz naslonjača, da bi jej pogledal v oči: Vi ste nocoj jako raztresena in poleg tega čitate takó med zobmi, da ne umém polovice tega, kar berete. Ali ste pozabili na naš red? Najprej hočem vedeti naj-novejša zdravilska naznanila, potem pridejo borsni kursi, za temi domače novosti in še le na zadnje dolgočasna politika. —

Ada zarudí vsled starčevega svarjenja. Njeno okó se za trenotek ustavi na združenih par onstran sobe, potem lahko pokašlja, da si glas izčisti in bere po starčevej želji. —

Kornelija sedi na konci zofe in igra z nekimi kroglicami, ki visé z njene zapestnice.

Bruno sedi na stolu poleg nje in se leno z éno roko naslanja na zofin rob poleg Kornelije, v drugej pa drží smodko, iz ktere prav počasi dim puha. Obadva molčita. —

Kdo pa bode čital gospodu Bertholdu, kó ne bode več gospodične Ade tú? začne Kornelija, da bi nekaj povedala. —

Bruno se zgane. Kam pa pojde gospodična Ada, popraša čudéč se. —

Jaz menim, da tedaj, kedar Oskar umré. Zdravniki pravijo, da so njegovi dnevi že šteti, popravi Kornelija, kar ni prej jasno povedala. —

Na tó je bil dolg, pomirljiv „a tedaj“! — Brunov odgovor.

Zopet molčita. Kornelija opazuje strop in šteje namalane obročke in cvetice po njem. Bruno nategne svoje dolge nogé, dalje puši in pogleduje zdaj očeta, zdaj Ado. —

Kakó je blede, si misli. Trpí, ker je Hugo odšel! Kakó ga je morala ljubiti! — Noge zopet k sebi potegne, vrže proč smodko, ktere je še bilo pol, pogladi si čelo z roko in polglasno šepetá: Le trpi, koketna! —

Kaj pravite? zdrami se Kornelija; nisem dobro razumela. —

Nič, odgovori Bruno kratko. —

Kakó sve se včeraj mama in jaz dobro imeli, Bruno. Škoda, da Vi niste vsaj popoldne prišli za nama. Bilo nas je veliko društvo! —

Res škoda, ponavlja Bruno mehanično.

Tihota zopet nastane. Čul se je samó ljubeznjivi glas Ade, ki je zdaj zopet marljivo in v zadovoljnost gospoda Bertholda prav umljivo čitala. A Bruno je vendar zapazil, da njen glas nocoj ne doní takó krepko, kakor druge večere, temveč, da večkrat trepeče. Silno ga je to jezilo. Da ne bi mislil na njo, ozre se na Kornelijo, ki si je ravno snela prstan s srednjega prsta in ga poskusila po vrsti na druge prste natikati. —

Bog, kakó je dolgočasna! mislil si je Bruno. V njenem društvu naj bi jaz živel skozi trideset, štirideset, menda še več let? — Naša rodbina pomni samó visoko starost. Praded je štel devetdeset let, ko je umrl, ded pa celó petindevetdeset. Oče že ima sedaj petinsedemdeset let, in najbrž je tudi meni namenjeno dolgo življenje. — Naj! Prestal je oče z materjo, ki ni nič boljša od Kornelije, bom še jaz s Kornelijo. Kupoval jej bodem lepih oblačil, puščal jej svobodo in potem bodem imel mir od nje. Živel pač bodem, kakor sem živel do zdaj. Takó misléč je zaporedoma zehal. —

Kaj ste že zaspani? poprašuje Kornelija. —

Utrujen sem, pravi Bruno. —

Danes ste takó blede in pobiti, nadaljuje Kornelija in ga pomenljivo opazuje. —

Prehitro sem jezdaril, dostavi Bruno v zadregi, a potem vstane in se poslovi. —

Kornelija gleda začudjena za njim. Potem pa se obrne proti Adi in jo strogo opazuje. Njeno lice je postajalo pri tem nekoliko bledejšje in usta so se sumljivo držala. Vstane tudi ona in tiho sobo zapusti. —

Gospa Bertholdova je šla takoj po dokončanej večerji v svojo sobo, ker je čutila potrebnost, da pušča včasih Bruna in Kornelijo sama. Za izgovor si je pa izmislila, da čita ravno zanimiv roman, kterega še hoče nocoj dokončati.

Bila je zdaj ravno zamišljena v lepoto nekega klobučeka, kterega podobo je prinesel zadnji „Bazar“, ko se v njenej sobi Kornelija prikaže. —

Vi ste, Kornelija? pravi gospa začudjena, ko jo zagleda, in odloži list. Ali sta si imela z Brunom tako malo povedati, da ste ga že zapustili? —

On je mene zapustil, ne jaz njega, pravi Kornelija z jokajočim glasom. —

Za Boga Kornelija, kaj se Vam je pripetilo, da izgledate tako prestrašeni? Saj Vas vendar ni Bruno razžalil? —

Kornelija si zakrije z rokama obraz in nič ne odgovorí. —

Vi me strašite, draga. Usmilite se mojih občutljivih živcev! Povejte vendar, kaj se je pripetilo? —

Kornelija si še vedno skriva lice za rokama. Njen život pa trepetá, ko poreče v posameznih stavkih: Bruno — ljubi —

Vas, to vém, pristavi hitro gospa.

Ado! končuje Kornelija in glasno zaplače. —

Gospa Bertholdova, ki je bila vstala pri Kornelijinem vstopu, zvrne se zdaj kakor onemogla na svoj sedež. Ali ste ob pamet? vzklikne, in z njenega obraza izgine za trenotek vsa barva. Bruno takó resen, takó ponosen, takó pameten, da bi se zatelebil v beračico, ki živí le zató v naši hiši, ker služi! Kje, kedaj, kakó ste to zvedeli? —

Nihče mi ni o tem nikdar besedice pravil, reče pomirjena Kornelija. Zdaj ko je že bila sum, ki se jej je bil takó nenadoma vzbudil, zaupala Brunovej materi, in ko jej je ona naštelá uzroke, ki so pričali za nemo-gočnost takega suma, zdelo se je tudi njej neverjetno, da bi se Bruno poniževal do hišne družbenice in jej daroval srce. Smejé se briše si solze in pové gospej, kakó je bil danes Bruno tih, bled in zamišljen, in da si je potem sama takó raztolmačila njegovo čudno vedenje.

Gospa, ki se je bila tudi pomirila po zadnjih Kornelijinih besedah, odkrije jej zdaj Hugovo nagnenje do Ade, ki je tudi uzrok, da je moral Hugo nemudoma odpotovati. Vidite, draga, končuje tolažéč jo, od tod Brunova slaba volja! Obeta jej tudi jutre govoriti z Brunom in ga prisiliti, da se z njo zaroči. —

Hvaležnost je zasijala iz Kornelijinih očij, ko jej gospa to obeta. V njeno srce se povrne prejšnji dobrodejni mir. In kakor človek, ki še le tedaj vé ceniti kako stvar, ko mu pretí nevarnost jo izgubiti ali jo je pa celó že izgubil, takó se je zdaj Kornelijino srce začelo živahnejše gibati v čuvstovanji za Bruna. (Konec pride.)

Zamorjèn cvet.

Na polji samótnem samó
Cvetélo je mlado drevó;
Cvetélo dva je le dnij,
Cvetélo dve je nočí.

Ko tretji zazoril je dán,
Tedaj mu je cvet bil končán, —
Končane nade mladé,
Končane mlade željé!

Li nisem jaz mlado drevó
Na svetu samotnem samó?
Vsaj nimam mladih željá —
Ugasnol up je srcá.

Oh, nisem jaz mlado drevó,
Ni cvetje srcé mi bolnó,
Pomlad ki ga porodí
In mrzli díh zamorí!

Vrnola drevesu pomlád
Zgubljeno bo cvetje in sád, —
Za moje bolno srcé
Ni nade, ni je željé!

Vrtníkov.

Na Savi.

Zopet jo vidim to Savo deróčo,
Bistre valove, ko nekđaj, valí,
Bregi so njeni, ko nekđaj zeleni,
Ljudstvo veselo, ko prej, tu živí.

Tóda okó mi ne vidi lepote,
Svet je temán mu in témen ta kraj —
Bridki spomini pa v prsih budé se:
Srečen, presrečen da bil sem nekđaj!

O, da v valovih bi smél utopiti
Svoje spomine in — svoje željé, —
V tvojih valovih, o Sava deróča,
Našlo pokoja bi moje srcé!

Vrtníkov.

Blagodejna zvezdica.

(Novela.)

(Konec.)

X.

Drugi dan proti poldne sedi Bruno na priprostej kamenenej klopi pod veliko košato lipo, ki je kinčala prostorno dvorišče pred Bertholdovo hišo. Nad njegovo glavo skrivnostno šumi listje lepega drevesa, s katerim se igra rahli vetriček, ki prihaja s severne strani ter preganja soparico pasjih dnov.

Bruno si sname klobuk z glave, obriše si z ruto znojne kapljice, ki mu svetijo na čelu in vzame iz žepa svoje suknje kopico časopisov.

Ko se je nekoliko izpočil, izbere si izmed časopisov onega, ki ga bolj zanima in se vá-nj začita.

Zdaj prikoraka proti njemu gospa Bertholdova držéč na desnej roki mali jerbašček z ročnimi deli, v drugej pa veliki plaid.

Dobro jutro, Bruno, ali ti smem delati družbo? —

Bruno jo iznenadjen pogleda. Mati ni nikdar hrepenela po njegovem društvu; od kod na enkrat ta sprememba, misli si zdaj on. Drago mi bode, odgovori Bruno in se nekoliko umakne, da napravi prostora materi. A poznalo se mu je, da ga nič preveč ne veseli ta nenadejani obisk. —

Gospa pogrne mehki plaid na klop, da bi ne sedela na trdem, vzame neko majhno delo iz jerbaščeka in se vsede poleg sina.

Ni napčno pod tem drevesom, začne zdaj mati govoriti; senca, hlad in mir denejo prijetno človeku v takej vročini. Veš, Bruno, nadaljuje ona in si izbriše med tem s tanko belo ruto dvoočnike ter si jih natakne na nos, — Oskar hujša dan za dnevom. Ravno sem govorila z zdravnikom. —

Ubogi fant, pravi pomilovalno Bruno; jetika ga je zadnji čas hudo zdelala. Nisem mislil, da je nesreča že tako blizu. Vzame zopet časopis in gleda vá-nj. —

Gospej ne gre delo nič prav izpod rok. Vidi se jej, kakor da jej nekaj srce teži, kar bi rada povedala, pa ne vé, kako bi začela. —

Čez nekaj časa povzame zopet besedo: Ljubi Bruno, rada bi te nekaj prosila. Saj veš, takó dolgo že odlagaš; skrajni čas je že. —

Bruno, ki je vedno v časopis gledal, pretrga jej zdaj besedo in hitro pravi: Da, mama, jutre ali pojutranjem Vam izpolnim željo. —

Ali res, Bruno? Ah, ti si edini izmed mojih sinov, ki mi dela veselje. Le podvizaj se, Bruno, prosim te. Vedno ti bodem hvaležna. —

Da, mama, najpozneje do pojutranjega dne dobite gotovo ono svoto, ktero potrebujete, da si oni lišp naročite. Danes in jutre imam —

Oh moj Bog! vzklikne nevoljno mati; ti me ne umeješ. Saj ni denar, kar želim od tebe.

Ne? pravi Bruno iznenadjen in postaja nemiren. —

Gotovo ne, Bruno. Jaz menim, da je zadnji čas, da prosiš gospoda N. za roko njegove hčere, ljube Kornelije, hitro poreče mati, ker se je prepričala, da je ravni pot najboljši pot. —

Bruno nič ne odgovori; zré še vedno v list, a ne razločuje v njem nobene črke več. V glavi se mu je vrtilo, srce mu je bilo hitrejše in zdelo se mu je, kakor da ga nekaj v prsih davi. —

Ali nič ne odgovoriš, Bruno, pravi mati v skrbéh, ko zapazi njegov nemir. —

Bruno odloži list, pogleda materi v lice in reče: Da, mama, snubiti hočem Kornelijo. Takoj jutre, danes, v trenutji, ako želite. —

Ali, Bruno, kakó si raztresen! Kaj si pozabil, da je Kornelijin oče na potovanji in da se vrne še le čez teden dnij? —

Bruno se veselo zgane, ko čuje materino opazko.

Mati to zapazi, in ni bila zadovoljna. Zató še dalje v njega sili: Ali mi obetaš, Bruno, da še isti dan, ko se povrne Kornelijin oče, izpolniš, kar si mi zdaj obetal? —

Ali takó malo zaupate v moje besede? odvrne nevoljno Bruno. —

Mati je čutila, da ga ne smé dalje mučiti, ako noče potratiti, kar je s tolikim trudom čez toliko let komaj danes pridobila. Pobere torej svoje reči in ga zapusti.

Ko je pa Bruno zopet bil sam, nasloni glavo na lipino deblo in zré nepremakljivo v zrak.

XI.

Oskarjevo življenje se je vedno bolj nagibalo h koncu. Vsi domači so to vedeli, najbolj pa je to vedela Ada, ki ga je videla hirati. Imela je tudi ona trpeč obraz vsled telesnih utrujenostij, kakor je sama Oskarjevemu zdravniku trdila, ki jo je poprašal, ali se menda dobro ne počuti.

Sama pa si je s strahom priznavala, da je le njeno srce bolno, in da njene bolezni ne ozdravi vsa zdravniška umetnost celega sveta. —

Kornelijin oče se ni še povrnil s potovanja: Kornelija mu je že bila naznanila, da bode dan njegovega prihoda tudi dan njene zaroke z Brunom, in mu že znovič pisala, da se naj vendar podviza priti nazaj. Oče jej je odgovoril, da še naj potrpi nekoliko dnij, dokler poravna svoje opravke, potem pa, da se hoče nato tem veselejše radovati. —

Med tem ste bili gospa Bertholdova in Kornelija povabljeni na neki izlet z gospodo sosednjega gradiča. —

Bruno, ti moraš tudi z nama, zahtevala je mati.

Ah da, pridite, prosi Kornelija.

Ali se Vam ne zdi nespodobno, mama, da bi vsi šli iz hiše, ko je Oskar umirajoč? opazuje Bruno.

Oskar je umirajoč že štirinajst dnij, pa še vendar živi, meni mati. Kdo si bo zavoljo njega odrekal takó zanimivo zabavo? —

Ako ne bode isti dan Oskarju hujše, spremljam Vaju gotovo, obeta Bruno. —

A ravno isto jutro, ko so hoteli vsi trije odrinoti, pokazala so se pri Oskarji znamenja bližnje smrti. Stari Berthold zahteva, da bi zaradi tega nihče ne zapuščal doma. A njegova gospa ugovarja, češ da ni Oskarju gotovo še takó hudo, kakor vsi trdijo. Naj pa Bruno domá ostane, pravi ona na zadnje, da bode nekdo pri roki, ako bi sila prišla. On mi tudi lahko brzojavi, ko bi se res pri Oskarji na zlo obrnolo. In tako, kakor vselej, morala se je tudi zdaj njena volja izpolniti. In odpeljala se je s Kornelijo, ki je s težkim srcem prenašala, da Bruno domá ostane. —

Bilo je popoldne okoli četrte ure. V Oskarjevej sobi delajo somrak zelene priproge, ki so spuščene na oknih. Oskar leží navidezno miren, samó sapa mu vedno bolj zastaja. Zdaj odpré očí in s slabim glasom pokliče — Ado.

Ada, ki je s slugo molché sedela pri njegovem vzglavji in na vsako njegovo gibanje prežala, skloni se proti njemu prašujoč, kaj je njegova želja.

Privzdignite mi nekoliko glavo; ne morem sopsti, prosi Oskar. —

Ada mu s pomočjo služabnika izpolni željo. Ležal je zdaj višje.

Takó sem zaspan in ne morem zaspati, potožuje se Oskar in hoče kašljati, a iz njega pride le votel glas. —

Ada se prestraši in mu namoči posušene ustnice z neko za to pripravljeno hladilno tekočino in mu izbriše solze, ki so se prikazale v očéh. Pri tem zapazi, da imajo one neki čuden odsev. Gre k mizici, napiše na košček papirja: „Idite po duhovnika in zdravnika“ ter izroči listek slugi z besedami: Storite, kar sem Vam napisala.

Sluga čita in takoj zapusti sobo. Ko gre čez dvorišče, sreča Bruna. Hitro mu oddá Adin list ter gre dalje svoj pot. Bruno čita list in se zamisli. Kmalu se pa predrami in napoti v brzojavno uradnico. Tam odpošlje materi naznanilo in jo pozove nazaj; a potem se nemirno spreha po vrtu.

Sluga ni našel domačega duhovnika domá, ker je ravno prej odšel drugega bolnika obhajati in ga ne bode do noči nazaj. Po Brunovem ukazu se potem odpelje v bližnjo faro po tamošnjega duhovnega pastirja.

Pride večer. Ne matere ne sluge še ni bilo nazaj. Bruno se po dolgem obotavljanji slednjič odloči iti k Oskarju pogledat.

Vrata Oskarjeve sobe so bila na pol odprta, kakor jih je odhajajoči

sluga v naglici pustil. Bruno se ustavi med vrati in gleda prizor, ki se pri postelji vrši.

Oskar sloni z glavo na Adinej rami, Ada pa mu z namočeno gobo čelo hladi.

Ada, jaz kmalu umrem, šepetá Oskar; ali boste kdaj moj grob obiskali? —

Ada premaguje solze in reče: Tiho, Oskar, tiho; zdravnik ne dovoli, da govorite. —

Ada, Vi žalujete; ali meni veljajo Vaše solze? nadaljuje Oskar, potem pa uspehan omolkne. —

Ada, pravi zopet čez nekaj časa, pozdravite očeta in Bruna in povejte zadnjemu, da jako obžalujem, da sem ga nekdam nehoté razžalil. —

Adina roka, ki je močila Oskarjevo čelo, začela se je vidno tresti. —

Ali me boste kaj pogrešali, Ada, ko me ne bode več? Ali ste me res tako ljubili, kakor ste mi obetali, ko ste me prvokrat zagledali? —

Da, Oskar, ljubila sem Vas in Vas še ljubim, zagotavlja Ada ginena. Toda tiho zdaj, da se kašelj ne povrne. —

Bruna pa vendar bolj ljubite od mene; kaj ne Ada? dostavi Oskar in se zopet zvije, ker ga je kašelj napadel. —

Ada ga prestrašena drži, gladi mu lice, čelo, da mu s tem vsaj nekoliko polajša hude težave. Na enkrat pa ga z vzklikom izpusti. Oskar je bil mrtev!

Ada poklekne k njegovej postelji in joče ter moli za pokojnega prijatelja. —

Na enkrat pa začuje osoren glas, ki jej veli: Vstanite; tú ni več Vaše mesto! —

Ada, ki je predobro poznala ta glas, vstane, pogleda še enkrat blede Oskarjevo lice in hoče zapustiti sobo, ne da bi se ozrla na osebo, ki je to ukazala. A nekdo jo prime za obleko, med tem ko prejšnji glas še bolj osorno ponavlja:

Ne! počakajte še eden trenotek! Povejte: Ali je Oskar govoril zadnje besede v blodnji, ali v zavesti? —

Ada povzdigne oči in vidi pred seboj Bruna z burnim obrazom, vzdignjenih prsij, z očmi obrnenimi v tlá. —

Recite brž, sili nestrpljivo Bruno in se vede, kakor človek, ki je um izgubil: Ali je resnica, ali ne, kar je Oskar govoril, predno je dušo izdihnol? —

Ada je čutila, da mu mora nekaj odgovoriti. A sramožljivost, da bi mu odkrila resnico, in bol, da bi mu jo zakrivala, bojevali ste se z vso silo v njenej duši. Na zadnje se določi nekaj povedati, toda beseda jej na ustnih onemí. —

Vi molčite? pravi Bruno žalosten. Se vé da! jako umljivo, dostavi vedno bolj tiho; Vi ljubite samó Huga. —

Nikakor ne! odgovori razžaljeno Ada.

A nekdam ste ga vendar ljubili? pristavi Bruno in okó se mu polno upa zasveti.

Nikdar ne! zagotavlja Ada z zaničevanjem. —

Na Brunovem obrazu so se igrale podobe njegove razburjenosti: bol, dvom, ljubosumnost, up in strah, vsi občutki so se menjavali zaporedoma v njem. —

Gospodična Ada, poreče zdaj bolj miren, a njegov glas je še vedno neprijazen; ali morete vpričo pokojnika, kateremu ste bili tako udani, ponoviti, kar ste mi nekdam zagotovili: da se namreč nimate sramovati svojih dejanj? —

Ada dene roko na srce, povzdigne očí najprej proti Oskarju, potem pa kvišku ter z glasom, ki je še bolj pričal o njenej nedolžnosti, kakor pa njene besede, slovesno izreče: Da! morem ponavljati! —

V tem hipu se začujejo brzi koraki prihajajočih oseb. Prikaže se pri vratih gospa Bertholdova, ki s temnim očesom meri Bruna in Ado; takoj za njo pa pridejo duhovnik, zdravnik in sluga.

XII.

Takoj, v trenutku mora iz hiše! zagotavlja drugi dan gospa Bertholdova Korneliji, ki je poleg nje na oknu slonela. Niti do Oskarjevega pogreba ne smé tu ostati. Dala sem jo poklicati; vsak hip bode tukaj. —

Ste že pospravili svoje reči? poprašuje gospa nekaj trenutkov pozneje Ado, ki je bila že za potovanje oblečena. —

Da, milostljiva gospa, odgovori ponižno Ada in premaguje solze. —

Zdaj pride Bruno v sobo.

Dobro, da si prišel, mu reče mati. Gospodična Ada bode še danes odpotovala. Izplačaj jej in dodaj še nekoliko za trud, kterega je zadnje dni imela. —

Mama, odgovori Bruno mirno, toliko bodete vendar dovolili, da gospodična Ada spremlja k zadnjemu počitku svojega gojenca, kateremu se je toliko požrtvovala. —

Ada ga hvaležno pogleda.

Gospa, ki je videla Adin pogled in ga napačno tolmačila, odvrne srdito: Njo naj še obdržim, ki mi je nesrečo v hišo prinesla? Zapeljala je Huga, Oskar se je bil v njo ves zagledal; naj zdaj še mirno čakam, da mi na zadnje še tebe zmoti? —

Mama, ne éne besede več! zagrmi Bruno, in očí mu od jeze za-blisknejo; jaz ne dovolim, da bi kdo žalil mojo nevesto! —

Njegova nevesta! vzkliknete kakor iz énega grla mati in Kornelija.

Kornelija, idite po mojo stekleničico dišeče vodé; meni hudo postaja, vzdihuje Brunova mati, skloni glavo in zapre oči.

A Kornelija ni več čula njenih besed. Bleda, kakor stena, pade jej lepa glava na prsi in bila bi še ona omahnola s stola, ko bi jej ne bila prihitela Ada na pomoč.

Prestrašena jo zdaj drži Ada objeto. Kornelija se polagoma zavé in ozira se začudjena okoli; ko pa zagleda Ado, spomni se uzroka svoje slabosti in jo pahne od sebe. Potem si pokrije z roko oči in govori med solzami: Kaj sem Vam storila, Ada, da ste mi porušili mojo srečo? Bruno je bil edini na svetu, ki je znal oživljati moje srcé; a zdaj sem ga za vselej izgubila in to skozi Vas! —

Bruno, ki je ves čas stal nekoliko oddaljen, imel je usmiljenje s Kornelijinim tugovanjem. Približa se jej in poreče prijazno: Ljuba Kornelija, Vi se jako motite, ako menite, da ste mene bolj ljubili, kakor bi brata ljubili, ko bi ga imeli. Tudi moje čuvstovanje za Vas je bilo samo bratovsko in táko ni dovolj stalno, da bi se ná-nje zidala zakonska sreča. —

Kornelija nič ne odgovori. Vstane in držé se komaj po konci odide. —

Tudi gospe Bertholdove ni bilo več videti. Ko je bila namreč poklicala Kornelijo na pomoč in je videla, da ona sama najbolj pomoči potrebuje, vstala je in tihoma zapustila sobo. —

Ada in Bruno sta bila zdaj sama. Adi je močno bílo srce. Čutila je, da jo opazuje Brunov ognjeni pogled; zató se ni upala pogledati ga ali pa ga ogovoriti. —

Gospodična Ada, začne Bruno in govori počasi, takó da je njegov glas motil tihoto, ki je vladala krog nju, kakor moti odmev oddaljenih zvonov tihoto po samotnej dolini. Jaz sem se prenaglil in se v sili materi izlagal. Rekel sem, da ste Vi moja nevesta; po vsej hiši se sedaj gotovo o tem govori; samo jaz še ničesar gotovega ne vém. Ali Vas smem kot tako smatrati, Ada? —

Kakor rosne kapljice oživijo cvetlico od solnca požgano, tako so Brunove besede oživile Adino onemoglo srcé. In vendar je iz njenega obraza sijala neka otožnost, ko jej je Bruno stavil ono vprašanje. Občutki bližnjega slovesa, ki so jo dozdej težili, niso se mogli tako hitro umakniti onim večnega združenja, ki so jo na enkrat navdajali. Bila je prevelika in prehitra sprememba za njeno občutljivo srce. Njene oči so se napolnile s solzami, ko žalostno odgovorí: Svojo srečo naj si kujem iz Kornelijine nesreče? Ali bi to ne bilo brezsrčno? — Osrečite rajši Kornelijo, jaz — jaz sem srečna že dovolj, ker vém, da me Vi — cenite.

Zadnjo besedo je izgovorila komaj slišljivo in s proč obrnenim obrazom. A Brunu se je vendar zdela takó glasna, da mu je še dolgo potem šumela po ušesih.

Ada, rekel je mehko, Vi le mislite na Kornelijino srečo. Ali Vam je

moja takó malo mar? Kornelija se bode kmalu utolažila; njena narava ni nagnena k otožnosti. A kaj bi jaz počel brez Vas, ki Vas ljubim od onega časa, ko ste prvič stopili v našo hišo? Oh! in koliko sem od onega osodepolnega večera zavoljo Vas že pretrpel! — Omolkne in si potegne z roko po čelu, kakor da hoče izbrisati neljube spomine. — Ada! nadaljeval je in besede mu zdaj vró iz ust; ni večjega in hujšega trpljenja, kakor usiljevati svoje srce, da sovraži edino stvar, katero čez vse ljubi. Poznal sem Vas in boril se siloma s čuvstvi, ki mi jih je dan za dnevom vzbujala Vaša mila in pohlevna podoba. Na zadnje sem hotel Vas še sovražiti, imajoč Vas za lahkomišno žensko. Ada, povrnite mi obilne muke, ki ste mi jih nehoté delali. — Približa se jej, podá jej roko in milo prosi: Bodite moja, Ada! —

Ada zarudi in obledi zaporedoma. Potem pa se nasmehlja med solzami in z žarečim srečnim obrazom dene svojo roko v njegovo, katero Bruno dolgo in krepko drží med svojima. —

XIII.

Poleg majhne Oskarjeve truge v rakvi Bertholdove rodbine dejali so v teku énega leta tudi veliko trugo. Bila je starega Bertholda.

Nekoliko mesecev po Oskarjevej smrti zadel ga je drugikrat mrtvoud, ki je storil konec njegovemu marljivemu in poštenemu življenju. Umril je v naročji svoje nove snahe Ade, blagoslavljaó jo. —

Ado so videli prav pogostoma klečati na grobu v življenji jej takó dragih dveh prijateljev. V poznejših letih so poleg nje poklekali tudi trije ljubeznjivi otročiči, ki so po materinem nasvetu sklepali nedolžne ročice k molitvi, med tem ko so se poželjivo ozirali po pisanih cvetlicah na grobu. —

Gospa Bertholdova se ni dolgo časa mogla privaditi svoje snahe. Naposled se je začela starati, svet pa njo prezirati, in zdaj je iskala tolažbe in mirú samo v sredini tihega, blaženega rodbinskega življenja. Postala je krotka, ljubila je svoje vnuke in bila dobra tašča, kakor je Ada vsakemu trdila. —

Kornelija je postala, ko je videla uničene svoje dekliške sanje, druga ženska. Bila je zdaj vedno resna, zamišljena, a prijazna in ljubeznjiva. Odtegnola se je posvetnemu šumu, ljubila prirodo in gojila sočutje do človeštva. Ostala pa je zvesta svojemu mladostnemu uzoru in brez vsakoršne bolesti odpravljala vse snubače. —

Hugo je izgubil, potem ko mu je takó nesrečno izpodletelo z Ado, veselje norčevati se z ženstvom. Živel je potem bolj pametno in se kmalu resno zaljubil v hčer svojega stotnika. Bila je to majhna osebeca, živahna, izgovorna in polna muhastih šal.

Ko je Hugo zvedel o bratovej poroki z Ado, dobi pogum in snubi

tudi on svojo izvoljenko. Obadva mlada, obadva lepa in dvojčeka po duhu, živela sta v prav zadovoljnem zakonu. —

A najzadovoljnejši izmed vseh je bil Bruno. Ko se v trenutkih prijetnega medosobnega zaupanja s svojo soprogo čuti srečnega, reče večkrat svojej Adi: Ti si bila blagodejna zvezdica, ki je zasijala našej hiši. Ti si sladila nesrečnemu Oskarju zadnje mesece njegovega žalostnega življenja. Ti si olajševala starost našemu očetu. Brez tebe bi mama gotovo še zdaj blodila po izvenrodbinskih krogih, in ti si tudi Huga nekako moralno poboljšala, dostavi vselej bolj s tihim glasom in lahko zarudí. —

* * *

Ko je gospa Barbara dobila naznanilo o Adinej poroki, jokala se je od veselja in žalosti ob enem. Od veselja, da je njena Ada tako preskrbljena za celo svoje življenje, od žalosti, ker Ada ne more več postati Feliksova.

Dolgo si ni upala sinu tega povedati. Na zadnje se pa otovori s celo kopico tolažljivih besed in mu odkrije važno to novico.

A kakó se začudi, ko Feliks radosten vzklikne: O mati, jaz sem takó srečen s svojo županovo Leno, da Vas prosim dovoljenja, naj jo snubim.

Županova Lena! ponavlja mati in pomišlja. Kmalu pa se jej obraz zasveti in reče zadovoljna: Poznam deklé; pridna je in tudi ni napačna. Ako je tebi prav, meni tudi. —

Feliks objame ves vesel svojo mater in potem teče k županovim z novostjo, da je mati v snubitev dovolila.

Gospa Barbara pa gleda za njim in reče: Da je le zraven Ade tudi moj Feliks srečen!

Paulina Pajkova.

Glas iz slovenskih goric.

Divni moj štajerski raj, presrečno mi bodi pozdravljen,
 Blagoslov božji razlij ná-te se doli z nebés!
 V širem okviru gorá razgrinja se tvoja mi slika,
 Kakor veličestni vrt v bújnosti južni cvetóč:
 Mreža trsovih brajd prepréza ti holme prisójne,
 Crkve se béle po njih kakor labúdi bliščé;
 In po raváni šumí pšenice valovje rumeno,
 Mična preproga livád krije ti brdo in dól
 Glej, v tem raji živí predragi slovenski moj národ,
 Mirne družine očák čuva oskromni svoj dom.
 Čil je Slovén in krepák, postave je vitke, ponósne,
 Jéklo je njemu značaj, méhko in blago srcé;
 Naših mladícev pogúm skazuje se v bojih krvavih
 Hrábro, slovécíh njih zmág lóvor jim venča glavé;